

Jean Zurcher

KRŠĆANSKA SAVRŠENOST

Knjižni niz
PISANO JE...

Jean Zurcher
Kršćanska savršenost

Izvornik
Jean Zurcher
La perfection chrétienne

Nakladnik
ESDEA
Oroslavje, Hrvatska

Odgovara
Velimir Šubert

Prijevod s francuskog
J. N. Slankamenac

Lektura
Ljerka Koren

Korektura
Samoel Franjković

Grafička priprema
GENESIS, Zagreb

Tisak
ITG, Zagreb, 1999.

Jean Zurcher

KRŠĆANSKA SAVRŠENOST

Biblijski tekstovi navedeni su iz Biblije
u izdanju Kršćanske sadašnjosti.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb

UDK 241.1

ZURCHER, Jean

Kršćanska savršenost / Jean
Zurcher ; <prijevod J. N. Slankamenac>.
- Oroslavje : Esdea, 1999. - 96 str. ;
20 cm. - (Knjižni niz Pisano je)

Prijevod djela: La perfection chrétienne

ISBN 953-6409-05-4

990708039

*Mojoj dragoj supruzi Ani, koja je
svojom pobožnošću, svojim blagim
i tihim duhom uveliko pridonijela
mojoj duhovnoj savršenosti!*

Autor

Predgovor

Kršćanska savršenost oduvijek je bila predmet oštrih rasprava jer joj svi kršćani ne pridaju istu važnost. Ona je za većinu manje-više moralni ideal kojeg je samo Isus mogao ostvariti. Drugi pak smatraju da je savršenost cilj kršćanskog života kojemu svaki kršćanin treba težiti. Napokon, ima i takvih za koje je savršenost nužna potreba bez koje ne bi bilo spasenja.

Tako su, primjerice, pod utjecajem grčke filozofije koja je pojmu savršenosti davala apsolutni smisao, neki crkveni oci smatrali da je jedino Bog savršen. Prema njihovu mišljenju, savršenost je, dakle, bila nedostižna ljudima. Samo su rijetki izabranici, osim Isusa, mogli postići tu savršenost, a to su oni koje Crkva naziva "svetima".

Reformatori su pak učili da se savršenost odnosi na sve vjernike, ali nitko ne bi smio tvrditi da ju je dostigao. Nažalost, povremeno su se javljali "perfekcionistički" smjerovi u krilu gotovo svih pokreta duhovne obnove koji su proizlazili iz reformacije. Njihovi pristaše, nezadovoljni samo tvrdnjom da kršćanska savršenost zahtijeva moralni život bez grijeha, ponekad su tvrdili da ona obuhvaća i obnovljenu ljudsku prirodu, to jest onu u kojoj bi sama sila grijeha bila iskorijenjena.

Cilj ove knjige nije iznositi povijest raznih teorija koje su se međusobno suprotstavljale tijekom stoljeća. To ne bi bilo ni od kakve koristi za onoga tko želi znati što Biblija uči o kršćanskoj savršenosti. Da bismo odgovorili na to

pitanje, odlučili smo pripremiti novo izdanje studije koju smo objavili u Parizu 1966. godine i u Washingtonu 1967.

U 1960. godini su, naime, mnogi vjernici bili uznemireni učenjem ekstremističkih pokreta koji su tvrdili da kršćanska savršenost zahtijeva ne samo pobjedu nad grijesima, već “da ljudska priroda mora biti iskorijenjena iz srca i duha” te da bi “iskvarena i tjelesna priroda morala biti uništena, a ne samo neutralizirana”.

Takvo učenje je izazvalo vrlo živu reakciju, naročito u anglosaksonskom svijetu. Mnogobrojni članci, brošure i knjige posvećene su savršenosti da bi se ujedno opovrgnule pogreške u tumačenju biblijskih tekstova, i nekih navoda u spisima Ellen G. White. Većina spomenutih publikacija objavljena je na engleskom jeziku. Samo jedna brošura objavljena na francuskom jeziku pod naslovom “Kršćanska savršenost” – to je prvo izdanje ove knjige.

Budući da je ta brošura odavno iscrpljena, brojne osobe su izrazile želju da se ona ponovno objavi kako bi bile bolje obaviještene o učenju Biblije o kršćanskoj savršenosti, a također i o vrijednim tumačenjima koja je o tome dala Ellen G. White.

Evo, dakle, drugog izdanja ove knjige, pregledanog i uveliko dopunjenog, naročito s gledišta biblijskog učenja. Međutim, da svakom bude jasno odmah u početku, ovdje nije riječ o nekoj sustavnoj teološkoj raspravi s komentarima i navodima brojnih autora koji su raspravljali o ovom predmetu. Naprotiv, namjerno smo se željeli držati Biblije o tom predmetu te svakoga neposredno upoznati sa svetim tekstom. Stoga se nitko ne treba čuditi obilnosti biblijskih tekstova koji su opširno navedeni, a ne samo spomenuti.

Važno je da svatko shvati kako Bog poziva sve vjernike na savršenost, ali budući da je toj riječi često pridavan smisao stran biblijskoj misli, neke teorije su dovele do pravih zabluda. Nadamo se da će razna poglavlja u ovoj knjizi pridonijeti ne samo pravoj reformaciji, već ponajviše duhovnoj obnovi svakog čitatelja.

Prvi dio

**KRŠĆANSKA SAVRŠENOST
PO UČENJU BIBLIJE**

Prvo poglavlje

POZIV K SAVRŠENOSTI

Nitko ne može čitati Sveto pismo, a da u dubini svoje duše ne osjeti snažnu čežnju k uzvišenijem životu, k idealu života koji nadilazi njega samoga. Cijela Biblija zapravo sadrži poziv da živimo životom čija se vrijednost ne mjeri samo brojem godina, već iznad svega moralnom i duhovnom savršenošću kojoj je Isus Krist savršeni primjer.

Svaki kršćanin zna za nalog što ga je Bog uputio Abrahamu, ocu vjernika: "Ja sam El Šadaj – Bog svesilni, mojim putem hodi i neporočan budi." (Postanak 17,1) Štoviše, nitko ne zaboravlja Kristov savjet što ga je dao kao zaključak svojem tumačenju Zakona: "Dakle, budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!" (Matej 5,48)

Savršenost je, dakle, pravi cilj kojem treba težiti svaki Isusov sljedbenik. Kad je to shvatio, apostol Pavao je savršenost postavio kao cilj svojeg života. "Ne kažem", veli on, "da sam to već postigao ili da sam već postao savršen. Naprotiv, ja i dalje kušam kako bih to dohvatio, jer je i mene dohvatio Krist Isus. Braćo, ja još ne mislim da sam to dohvatio. Ali kažem samo jedno: zaboravljajući što je nazad, ispružajući se prema onome što je naprijed, trčim prema cilju da postignem nagradu – nebesko stanje u koje nas

je Bog pozvao po Kristu Isusu.” (Filipljanima 3,12-14) Obračajući se svojim čitateljima, on dodaje: “Braćo, svi me zajedno nasljedujte i pažljivo motrite one koji žive prema primjeru što vam ga mi dajemo!” (Filipljanima 3,17)

I Jakov u svojoj poslanici savjetuje kršćanima po svijetu da ustraju u kušnjama kako bi dostigli savršenost: “Smatrajte potpunom radošću, braćo moja, kad upadnete u razne kušnje, znajući da kušanje vaše vjere stvara postojanost! Samo neka ta postojanost urodi savršenim djelom da budete savršeni i neporočni: bez ikakva nedostatka!” (Jakov 1,2-4)

Savršenost — urođena potreba

Da je savršenost nemoguća, sveti pisci nam ne bi savjetovali da je tako istražujemo. Bog ne bi pozivao vjernike da teže k savršenosti kad u samom čovjeku ne bi postojala potreba za savrшеноšću koja je ugrađena u njegovoj prirodi, kao što je to slučaj i “s težnjom za vječnim životom”, koju im je Stvoritelj “metnuo u srce” (Propovjednik 3,11 – prema Daničiću). Uostalom, ta potreba za savrшеноšću ne izražava se samo na području duhovnog života. Ona se očituje i u svim djelatnostima kojima se ljudi bave, u umjetnosti, športu ili na nekom drugom području. Zaista, potreba za savrшеноšću je ona pokretačka snaga materijalnog i tehničkog napretka našeg suvremenog društva. Na području pak duhovnog života ta potreba je oblik savjesti koja snažno goni vjernika sve većem napretku na području moralnih vrijednosti.

Bilo bi, dakle, nepojmljivo da Bog, koji je stvorio u čovjeku tu potrebu za savrшеноšću, nije istodobno dao i mogućnost da je zadovolji. Da je kršćanska savršenost doista bila nedostižna, ne bismo mogli razumjeti zašto je sâm Isus ukazao na put kojim se ona može postići.

2. Biblijski smisao riječi “savršen”

Zapravo, nije problem toliko u spoznaji je li savršenost moguća ili nije, već u pokušaju da razumijemo smisao što ga biblijski pisci daju riječi “savršen” i sličnim riječima.

Dati riječima Biblije značenje koje im daju sveti pisci nije nikad bio lak postupak. Sveto pismo često čitamo kroz svoja osobna shvaćanja koja unaprijed stvaramo u svrhu onog što želimo dokazati. Tako je teško biti nepristran, dopustiti samo Bibliji da govori, pažljivo joj otvoriti uho te slušati što ona sama govori – i ništa više! Stvar je često još teža jer ne znamo uvijek točan smisao riječi i izraza koje upotrebljavaju pisci drugog jezika i druge kulture.

Proučavanju biblijskih tekstova koji govore o savršenosti često pristupamo s unaprijed stvorenim zamislima ili ih pak tumačimo s filozofskim shvaćanjima koja su strana duhu Biblije. Riječima Biblije prečesto pridajemo smisao koji je primjeren našim suvremenim jezicima. Čineći to, pripisujemo Bibliji ne ono što ona doista govori, već ono što sami mislimo. Tako isti tekstovi, gotovo iste riječi, ponekad služe kao temelj najproturječnijih učenja.

Da bismo mogli točno tumačiti biblijske izraze i riječi, važno je slijediti određena temeljna načela. U razmatranju bilo kojeg biblijskog predmeta ispravno je najprije istražiti izvorni smisao hebrejskih i grčkih riječi koje upotrebljavaju pisci Starog i Novog zavjeta. Zatim je nužno te riječi postaviti u njihov kontekst, tj. utvrditi njihovu povezanost s prethodnim riječima, i to ne samo u trenutku kad pisci pišu, već i u sklopu cjelokupnog djela koje oni vrše, odnosno u duhu biblijske cjeline.

Mnoge riječi imaju različiti smisao. To je upravo slučaj s riječju “savršen” u Bibliji. Dakle, nijanse možemo shvatiti samo kad ih međusobno povežemo s njihovim kontekstom. Stoga se moramo potruditi naći smisao što su ga toj riječi dali oni koji su je upotrijebili. Prevoditelji su se obično služili drugim izrazima umjesto riječi “savršen” i “savršenost”.

Ispitujući razne prijevode, s iznenađenjem utvrđujemo da su rijetki tekstovi u kojima su hebrejske i grčke riječi “savršen” i “savršenost” pravilno prevedene na naše suvremene jezike. Od gotovo 800 takvih riječi u izvorniku u oba Zavjeta pravilno ih je prevedeno samo stotinjak. U drugim slučajevima te riječi su prevedene drugim izrazima, u skladu s općom idejom teksta.

Tako je, primjerice, u hebrejskom izvorniku napisano da je obnova Salomonovog hrama bila “savršena”, a prevoditelji su riječ vrlo pravilno preveli riječju “dovršena” ili “svršena”. (2. Ljetopisa 24,13-14) Isto tako je u Novom zavjetu grčka riječ *teleios* prevedena vrlo različito, već prema zamisli i osnovnom smislu teksta. Govoreći o blagdanu Pashe, kojemu je Isus bio nazočan kad Mu je bilo dvanaest godina, francuski prijevod kaže “kad su dani *istekli*” (Luka 2,43), naš prijevod Kršćanske sadašnjosti kaže “*po završetku* tih dana”. U drugoj prigodi riječ “savršen” je prevedena riječju “*svršeno*” (Luka 13,32) ili glagolom “*dovršiti*” (Ivan 4,34; Djela 20,24) ili “*sve svršeno*”. (Ivan 19,28) U svojoj velikosvećeničkoj molitvi Isus upotrebljava riječ “*svršio*” kad govori o djelu koje Mu je Otac dao da “*izvrši*”. (Ivan 17,4)

Nećemo sada ispitivati razne biblijske tekstove u kojima se nalaze riječi “savršen” i “savršenost”. Proučavanje tih riječi ograničit ćemo na onaj njihov smisao koji izražava odnos s Bogom i s čovjekom. Međutim, u tom točno određenom slučaju utvrdit ćemo da su hebrejske riječi *tam* i *tamim*, kao i *shalem* u Starom zavjetu, obično prevedene riječima: *pošten*, *neporočan*, *prav*, *svršen*, *dobar*, *nevin*, *mirotvoran* i sl. Kad je riječ o čovjeku, smisao tih riječi označava *savršenost*, *puninu*, *cjelinu* i *iskrenost* prema Bogu.

Isto tako, pisci Novog zavjeta su grčkom riječi *teleios* i srodnim riječima davali ista značenja. Ta riječ, naime, također sadrži smisao o onome što je *savršeno*, *završeno*, ono što je *ostvarilo svoj puni razvoj*, ono što je *dostiglo svoj cilj*, *steklo zrelost*.

Ovo proučavanje o pojedinostima nekih izrazitih primjera iz Starog zavjeta te onih koje sadrži Novi zavjet trebalo bi biti dovoljno da se shvati smisao biblijskog pojma savršenosti. Međutim, polazeći ponajprije od pravilnog shvaćanja ovih izraza, svatko bi trebao razumjeti i da je savršenost, prema Bibliji, cilj kojemu svaki kršćanin treba težiti.

Drugo poglavlje

BOŽJA SAVRŠENOST

Iako to izgleda neobično, u Bibliji postoji samo jedan jedini tekst koji se odnosi na Božju savršenost. To je onaj u kojem Isus uči svoje učenike riječima: "Dakle, budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!" (Matej 5,48)

Svakako, Bog je savršen u pravom smislu te riječi, ali sveti pisci nisu nikad osjećali potrebu da to kažu. Zapravo, kad spomenuti tekst promatramo u njegovom kontekstu, vidimo da se savršenost na koju Isus upućuje ne odnosi toliko na samog Boga koliko na njegove savršene i milostive odnose prema svim ljudima. Prema tome, pisci Starog zavjeta nikad ne primjenjuju pojam savršenosti na Božju osobu da bi opisali Božju prirodu. Kad hebrejski proroci upotrebljavaju riječ *tamim*, to jest savršen, čine to ponajprije kako bi opisali savršenost Njegovih djela, putova, Zakona i Njegovog sveznanja.

Zapravo, postoje samo četiri teksta u Starom zavjetu u kojima se riječ "savršen" nalazi izričito u vezi s Bogom. Ta četiri teksta doista opisuju područja na kojima se otkriva Božje savršeno djelo u korist ljudi.

“Djelo Mu je savršeno”

U svojoj veličanstvenoj pjesmi u Božju slavu, Mojsije prvi opisuje savršenost djela Onog koji je vodio svoj narod, kao otac svoju djecu: “On je stijena, djelo Mu je savršeno, jer pravi su svi Njegovi putovi. Bog je On vjeran i bez zloće, pravedan je On i pravičan.” (Ponovljeni zakon 32,4)

O kakvim se djelima ovdje radi? Pitanje je važno ako želimo shvatiti opisni smisao. Ne radi se o savršenosti Božjeg djela stvaranja. O tome piše apostol Pavao: “Uistinu, Njegova se nevidljiva svojstva, Njegova vječna moć i božanstvo, promatrana po njihovim djelima, opažaju od postanka svijeta. Tako nemaju isprike.” (Rimljanima 1,20) Nemaju “isprike”, jer ne žele to uvidjeti.

Savršena djela, na koja Mojsije podsjeća u duljoj pjesmi u Božju slavu, ispunila su se na dobro Izraela od oslobođenja iz Egipta do vratiju Kanaana. Nasuprot stalnom izraelskom nezadovoljstvu i buntu, veliki prorok ističe savršeni Božji odnos prema Njegovom narodu, a to su strpljivost, dobrota, vjernost i pravda.

“Obujmio ga, gajio ga i čuvao kao zjenu oka svoga!” (Ponovljeni zakon 32,10 – prema Daničiću)

Ukratko, nitko bolje od njega ne bi mogao istaknuti da se savršenost Božjih djela na dobro svoje djece sastoji u savršenom odnosu koje On gaji prema njima unatoč njihovoj nevjernosti.

“Savršeni su puti Gospodnji”

U prethodnom tekstu Mojsije je već izjavio da su “pravi svi Njegovi putovi”. David ih pak dva puta opisuje kao savršene:

“Savršeni su puti Gospodnji,
i riječ je Jahvina ognjem okušana.
On je štit svima, samo On,
koji se k Njemu utječu.”
(2. Samuelova 22,31; Psalam 18,31)

Nije uvijek lako prepoznati Božje putove. Ponekad izgledaju čudni, često i neshvatljivi. Sâm apostol Pavao to je iskusio kad je rekao: “Kako su nedokučive Njegove odluke, i kako neistraživi Njegovi putovi! (Rimljanima 11,33) Doista, tko može stvarno shvatiti promisao Božjih postupaka u zbrci svjetske povijesti, u tajanstvenom ispunjenju plana spasenja za čovječanstvo ili jednostavno u tajni svojeg osobnog života?

Zahvaljujući “okušanoj riječi Gospodnjoj”, vjernik može prepoznati Božju ruku “na svim svojim putovima”. (Izreke 3,6) On zna vjerom da “Bog čini da sve pridonosi dobru onih koji Ga ljube”. (Rimljanima 8,28) Također zna iz iskustva, kao David, da su svi Božji putovi izraz Njegovog milosrđa na sreću “svima koji se uzdaju u Njega”.

“Savršen je Zakon Jahvin”

U prvom dijelu 19. psalma David ponajprije razmatra divne zakone koji vladaju svemirom. Njemu nije nepoznato da “po Njegovim zakonima stoje zauvijek”... “Jer po njima Ti me oživljavaš”, navodi on. (Psalam 119,91.93) Ali, iznad nepromjenjivih zakona u prirodi psalmist izražava svoje divljenje prema Moralnom zakonu kojeg naziva savršenim:

“Savršen je zakon Jahvin – dušu krijepi, pouzdano je Svjedočanstvo Jahvino – neuka uči.” (Psalam 19,8)

Božji Zakon je za Davida “svjedočanstvo Gospodnje”, to jest pravi izraz Božjeg karaktera. On je znak Njegovog zavjeta s Njegovim narodom. Dân je ljudima kako bi uspostavio njihov odnos s Bogom i bližnjima na temelju ljubavi.

Taj Zakon je tako savršen u psalmistovim očima da mu nedostaju riječi kojima bi ga opisao. Ne samo što je istinit i što su sve njegove zapovijedi pravedne, čiste i prave, “dragocjenije od zlata” i “slade od meda” (Psalam 19,11), već je “Božji zakon savršen” po svojoj djelotvornosti. “On dušu krijepi” i “neuka uči”, njegove naredbe “oči prosvjet-

ljuju” i “srce slade” (Psalam 19,8-9). “Tko ih drži, ima veliku plaću!” (Psalam 19,11 – po Daničiću).

Budući da je Božji Zakon savršen, on je također Zakon ljubavi koji do savršenstva uspostavlja odnose koji trebaju postojati između ljudi i Boga i između samih ljudi.

“To su znanja savršenog”

Ako postoji neko područje pred kojim čovjek stoji ushićen, to je Božje sveznanje koje se otkriva svugdje u svemiru, a isto tako i u Njegovu odnosu prema ljudima. “Čudesna to su znanja savršenog!” veli Job (37,16). Tko može “dokučiti savršenstvo Svesilnoga?” (Job 11,7), pita se on.

Mnogo prije Pascala David je izrazio svoje ushićenje pred veličinom Svemira i beznačajnosti čovjeka. “Gledam Ti nebesa, djelo prstiju Tvojih, mjesec i zvijezde što ih učvrsti – pa što je čovjek da ga se spominješ, sin čovječji te ga pohodiš?” (Psalam 8,4.5)

Ili pak ono psalmistovo divljenje pred licem Onog koji ga savršeno poznaje, koji “izdaleka poznaje misli” i “sve njegove putove”, koji zna sve stvari unaprijed, prije nego se dogode, i ništa Mu ne izmiče. “Znanje to odveć mi je čudesno”, veli on, “previsoko da bih ga dokučio.” (Psalam 139,2.3.6)

Pred Božjom promisli koja je otkrivena Izraelu i svim drugim ljudima u njihovu korist da bi ih priveo k spasenju, apostol Pavao ne može a da ne usklikne: “O dubino bogatstva, mudrosti i znanja Božjega! Kako su nedokučive Njegove odluke, i kako neistraživi Njegovi putovi! Tko je naime upoznao Gospodnju misao? Tko li Mu je bio savjetnik?” (Rimljanima 11,33.34)

Zaključak

Kad analiziramo ove biblijske tekstove, jasno vidimo da se spomenuta Božja savršenost nikad ne odnosi na Njegovu

božansku prirodu, već na Njegova djela u korist ljudskog spasenja jer, kao što je zapisano u Jakovljevoj poslanici, “svaki dobar dar, svaki *savršeni poklon* dolazi odozgo, od Stvoritelja zvijezda, u koga nema ni promjene, ni zasjenjenja zbog mijene.” (Jakov 1,17)

Doista, Božja djela su savršena jer su izraz Njegove pravde, vjernosti, pravičnosti i dobrote. Njegovi putovi su također savršeni jer svi služe na dobro “onima koji Mu se povjeravaju”. Savršen je isto tako i Njegov Zakon jer je Zakon ljubavi, Zakon slobode (Jakov 2,25) koji je zamišljen kao obnovitelj čovjeka. Savršeno je, napokon, Njegovo poznavanje svih stvari jer su u Njemu skrivena sva blaga mudrosti i znanja, izvor života za sve što postoji.

Shvatiti da se Božja savršenost odnosi na dobrostive odnose koje On gaji prema svojim stvorenjima znači već prvo otkrivenje biblijskog smisla pojma savršenosti. Njegovi odnosi su savršeni izraz Njegovog karaktera i u tom smislu su kršćani pozvani da budu “savršeni, kao što je savršen Otac nebeski”. To je važno naglasiti jer, kao što ćemo poslije vidjeti, čovjekova se savršenost ne nalazi u njegovoj prirodi, već također u vrsnoći njegovog odnosa prema Bogu i prema svojem bližnjemu.

Treće poglavlje

ČOVJEKOVA SAVRŠENOST

Nije nam namjera ovdje proučavati sve tekstove Starog zavjeta u kojima se nalaze odgovarajuće hebrejske riječi za pojam “savršeno” *tamim* i *shalem*. Ograničit ćemo raščlambu na nekoliko značajnijih primjera ljudi za koje je izričito rečeno da su bili “savršeni”. Nema ih mnogo, jer se mogu izbrojiti prstima jedne ruke.

Savršeni hod Noin

Noa je bio prvi čovjek kojemu autor knjige Postanka pripisuje pridjev “savršen” (*tamim*). O Noi je doslovce napisano: “Noa je bio čovjek pravedan i *neporočan* u svom vremenu. S Bogom je Noa hodio.” (Postanak 6,9)

Po svemu sudeći, to ne znači da je Noa bio savršen čovjek, odnosno da je bio bez grijeha ili da je pak dostigao stanje svetosti u kojem se više ne griješi. Nastavak njegove povijesti otkriva u najmanju ruku jednu od njegovih pogrešaka s posljedicama koje su bile kobne za njegovog najmlađeg sina. (Postanak 9,21-25)

Noa je bio pravedan čovjek jer je *održavao pravilan odnos s Bogom*. On je savršen jer je njegova neporočnost

prema Bogu bila potpuna. Međutim, ta svojstva nisu bila osobno Noina, svojstva njegove ljudske prirode, već više njegov način “hodanja s Bogom”, drugim riječima, njegov način življenja u zajednici s Bogom, u ispunjenju njegove zadaće. Radi toga je Noa ubrojen u junake vjere jer “vjerom Noa, obaviješten od Boga o još nevidenim stvarima, s pobožnim poštovanjem sagrađi lađu da spasi svoju obitelj. Vjerom osudi svijet i postade baštinikom pravednosti koja pripada vjeri.” (Hebrejima 11,7)

Abrahamova savršena vjera

Tekst koji govori o Abrahamovoj savršenosti ne znači da je on bio “savršen” kao što je pisano za Nou. Za Abrahama je savršenost *samo cilj za koji mu je na zapovjedni način* upućen poziv da ga *dostigne*: “Mojim hodi putem i neporočan budi”. (Postanak 17,1)

Svakako, izraz koji je ovdje upotrijebljen je *tamim*, dakle isti kao onaj koji je označavao Noinu savršenost. Međutim, postoji značajna razlika između Noinog “hoda” i Abrahamovog, a ta razlika je označena određenim prijedlogom koji im je obojici svojstven. Dok je Noa hodao “s Bogom”, Abrahamu je upućen poziv da hoda “pred licem Njegovim”, to jest u Njegovoj prisutnosti i pred “očima onoga komu moramo dati račun.” (Hebrejima 4,13)

Kad promatramo druge tekstove i povežemo ih s ovim, Božji nalog Abrahamu sadrži pretpostavku da Abrahamov dotadašnji život nije bio kakav je trebao biti. Stoga Bog i obnavlja ovdje svoj zavjet pozivajući Abrahama da odsada hoda, živi na način tako da postigne nagradu – nebesko stanje u koje nas je Bog pozvao”, kao što to Pavao lijepo kaže, te da dostigne savršenost.

Tekst u Knjizi Postanka jasno govori da je Bog izabrao Abrahama i “izlučio ga zato da pouči svoju djecu i svoju buduću obitelj kako će hoditi putem Jahvinim, radeći što je dobro i pravedno, tako da Jahve mogne ostvariti što je

Abrahamu obećao". To su bili uvjeti koji su trebali biti ispunjeni da "od Abrahama nastane veliki i brojani narod, te da se svi narodi zemlje njim blagoslivljaju!" (Postanak 18,18.19)

Svakako, Abrahamov život nije bio bez pogreške, kao ni Noin. Izvještaj o njegovom životu ne ostavlja nikakve sumnje u to. Ali, pri kraju njegovog života, obraćajući se Izaku, Bog mu daje svjedočanstvo: "Tako da će se tvojim potomstvom blagoslivljati svi narodi zemlje; a to zato što je Abraham slušao moj glas i pokoravao se mojim zapovijedima, mojim zakonima i odredbama!" (Postanak 26,4.5) Budući je Abraham održavao tako savršene odnose s Bogom, "postade Božji prijatelj". (Jakov 2,23)

S pravom je stoga Abraham smatran "ocem svih onih koji imaju vjeru" i koji "hodaju stopama vjere našega oca Abrahama" (Rimljanima 4,11.12) jer je Abrahamova vjera zaista primjer vjere koja "sluša", "djeluje", "pravda" i "spasava", po definicijama koje je o tome dao apostol Pavao. (Rimljanima 1,5; Galaćanima 5,6; Rimljanima 3,22; 4,3-5; Efežanima 2,8)

Abraham je vjerovao unatoč svakoj nadi. (Rimljanima 4,18) Njegovo povjerenje u Boga bilo je potpuno. "U vjeri umrije", a da "nije primio što je obećano", ali je sve to "vidio izdaleka i pozdravio", "jer je očekivao grad s temeljima kojemu je Bog graditelj i tvorac". (Hebrejima 11,13.10)

Više od ikoga Abraham je primjer "pravednika" koji je živio s vjerom i čija je "vjera uz pomoć djela postala savršena". (Jakov 2,22)

Savršeno Jobovo svjedočanstvo

Za Joba, kao i za Nou, zapisano je da je bio "savršen" (*tamim*), u našem tekstu "neporočan i pravedan" (Knjiga o Jobu 1,1).

Bog mu daje u dva navrata ovo svjedočanstvo: "Njemu na zemlji nema ravna. Čovjek je to neporočan [*tamim* –

savršen] i pravedan, boji se Boga i kloni zla!” (Knjiga o Jobu 1,8; 2,3)

To nikako ne znači da je Job bio čovjek bez grijeha, ne više od Noe i Abrahama, iako ga prijatelji nisu mogli okriviti za bilo koju pogrešku. Ni sâm Job nije tvrdio da je pravedan ili nevin. Naprotiv, on kaže: “Da sam i prav, usta bi me osudila, da sam i nevin, zlim bi me proglasila!” (Knjiga o Jobu 9,20)

Job je bio svjestan da “nema pravedna ni samo jednoga..., svi su u vlasti grijeha, kao što stoji napisano.” (Rimljanima 3,9) Čak i da ga savjest po primjeru apostola Pavla “nije prekoravala ni zbog čega, ne bi bio time opravdan.” (1. Korinćanima 4,4) Stoga Job, pri kraju svojeg bolnog iskustva, osjeća potrebu da se busa u prsa govoreći: “Kajem se u prahu i pepelu.” (Knjiga o Jobu 42,6)

U čemu se onda sastoji Jobova savršenost? Kao i kod Noe i Abrahama, u njihovom odnosu prema Bogu, tako će i Job u svojoj neporočnosti i pravičnosti prema Bogu, u svojem potpunom povjerenju u Boga, a naročito u svojem svjedočanstvu nepokolebljive vjernosti reći pri kraju svoje kušnje: “Po čuvenju tek poznavah Te dosad, ali sada Te oči moje vidješe!” (Knjiga o Jobu 42,5)

Davidovo savršeno srce

Iako smo razumjeli da biblijski pojam savršenosti nikako ne znači neko stanje svetosti bez grijeha, ipak nas malo iznenađuje da Biblija predstavlja kralja Davida kao primjer savršenosti, to više što znamo kako ga Bog ne smatra dostojnim da gradi hram u Njegovu čast jer je prolio previše krvi. (1. Ljetopisa 22,8)

Bez obzira na to, pisac Knjige o Kraljevima, uspoređujući Davidov život sa životom njegovih nasljednika, dva puta izjavljuje da je “srce Davidovo bilo savršeno (*shalem*).

Govoreći o Salomonu, on piše: “I srce njegovo nije više potpuno pripadalo Jahvi kao što je pripadalo srce njegova

oca Davida.” (2. Kraljevima 11,4) Ista je izjava ponovljena u usporedbi s kraljem Abijamom. (1. Kraljevima 15,3)

Važno je spomenuti da pridjev “savršen” ne opisuje Davida kao čovjeka ni njegov život, već njegovo srce. Kad Bog objašnjava razlog svojeg izbora Davida za budućeg kralja, On kaže proroku Samuelu: “Bog ne gleda kao što gleda čovjek: čovjek gleda na oči, a Jahve gleda što je u srcu”. (1. Samuelova 16,7)

U biblijskom načinu izražavanja srce obično označava unutarnjeg čovjeka, ono što je skriveno u njemu, tajnovitu stranu njegovog bića, njegove tajne misli. (1. Ljetopisa 28,9; Marko 7,21-23) Međutim, na određeni jasniji način i u većini slučajeva srce se spominje kao središte volje, “mjesto” u čovjeku gdje se vrši moć odlučivanja. Primjer za to je onaj osobiti izraz: “smatrao sam”, “odlučih”, “čvrst u svom srcu” (2. Korinćanima 9,5; Propovjednik 2,3; 1. Korinćanima 8,37).

Kad Samuel kaže u času Davidovog izbora: “Jahve je potražio sebi čovjeka po svom srcu” (1. Samuelova 13,14), time jednostavno želi reći da je izbor Davida izvršen u skladu s Božjom voljom i prema tajnovitim pobudama “Davidovog srca”. Bog, zapravo, jedini poznaje ljudsko srce i duhovne težnje u njemu, a to su iskrenost, pravičnost, neporočnost, želja za pravdom, žeđ za istinom, potpuno povjerenje u Njegovu dobrotu.

Prema tome, David nije samo imao te izvanredne osobine u najvišem stupnju, već ih je znao divno izraziti u svojim brojnim psalmima. David je umio reći na svoj savršeni način upravo ono što svatko od nas duboko osjeća u sebi, u svojoj borbi dobra protiv zla, u težnji Bogu, a pred raznim životnim kušnjama. Stoga su se vjernici svih vremena služili psalmima kako bi izrazili Bogu osjećaje svojeg srca.

Upravo u tome David ostaje primjer savršenosti unatoč svojim slabostima i padovima. Možda je to bio slučaj upravo prilikom njegovog najvećeg grijeha, kad je najsavršenije

izrazio osjećaje koje Bog prima od grješnika koji se sučelio sa svojim grijehom. Ma kako velika bila strahota njegova grijeha, grješnik će u 51. psalmu naći najsavršeniji primjer kajanja.

Doista, suočen sa svojim grijehom, David se savršeno pokajao i savršeno pokorio Božjem sudu. Njegova molba za oprost i povjerenje u Božju dobrotu također su bili savršeni. Savršena je bila i njegova vatrena želja za obnovom: “Evo, Ti ljubiš srce iskreno, u dubini duše učiš me mudrosti... Čisto srce stvori mi, Bože, i duh postojan obnovi u meni!” (Psalam 51,8.12)

Nasuprot tadašnjim vjerskim običajima, David je shvatio da za ponovno uspostavljanje odnosa s Bogom, koji je grijeh bio prekinuo, nije dovoljno prinosti žrtve, to jest “tisuće ovnova” i “potoke ulja” (Mihej 6,7). “Jer žrtve nećeš, ja bih je prinio”, uzvikuje David (Psalam 51,16 – po Daničiću) “Žrtva Bogu duh je raskajan, srce raskajano, ponizno, Bože, nećeš prezreti.” (Psalam 51,18.19)

U svojoj molitvi posvećenja u Gibeonu Salomon je vrlo dobro opisao razloge zbog kojih je David, njegov otac, bio “čovjek po Božjem srcu” i zašto može biti smatran primjerkom savršenosti: “Veoma si naklon bio svome sluzi Davidu, mome ocu, jer je hodio pred Tobom u vjernosti, pravednosti i poštenju srca svoga.” (1. Kraljevima 3,6) Napokon, i Asaf, pjesnik i prorok u Izraelu, odaje Davidu ovo svjedočanstvo u Psalmu 78,72: “Izabra Davida, slugu svojega, da pase Jakova, narod Njegov... i pasao ih je srcem čestitim (*shalem*)”, to jest s voljom koja je bila savršeno poslušna Božjoj volji.

Savršeni život kralja Ase

U Starom zavjetu postoji još jedan slučaj o čovjeku za kojeg je rečeno da mu je srce bilo “savršeno [*shalem*] prema Jahvi svega njegova života”. To je bio kralj Asa, koji je 41 godinu vladao nad Judejom u Jeruzalemu.

“Asa je činio što je pravo u očima Jahvinim, kao i njegov praotac David. Protjerao je iz zemlje posvećene bludnice i uklonio sve idole koje njegovi oci bijahu načinili. Sam je uklonio svoju baku s dostojanstva velike kneginje, jer bijaše načinila gada Ašeri. Asa je sasjekao njezina gada i spalio ga u potoku Kidronu. Ali uzvišice nisu bile uklonjene; ipak je Asino srce bilo privrženo [savršeno, *shalem*] Jahvi svega njegova života.” (1. Kraljevima 15,11-14)

Asa je, dakle, ovdje prikazan kao veliki reformator. Njegova volja da iskorijeni sve znake idolopoklonstva u kraljevstvu bila je jasna. Nije oklijevao ni smijeniti svoju kraljicu-majku, toliko je bila jaka njegova želja da ugodi Bogu. Iako u ovom izvještaju o njemu postoji jedno “ali” kako bi se ukazalo da reforma nije potpuno postigla svoj cilj, ocjena je jasna: “*Srce Asino je bilo savršeno* [privrženo] prema Gospodu cijelog njegovog života”.

To nikako ne znači da je Asa bio bez pogrešaka. Daleko od toga! Druga knjiga Ljetopisa opisuje događaj kad je kralju potpuno nedostajalo povjerenje u Boga. Ne samo što nije vodio računa o vijesti koja mu je bila upućena, već je bacio u tamnicu Božjeg vjesnika. (2. Ljetopisa 16,1-10)

Pojam savršenosti ovdje se, dakle, pojavljuje u relativnom smislu. Možda ovdje ipak postoji savršenost u namjerama i volja za nekim djelom u korist dobra i onog što je istinito, a da se ne postižu uvijek zadovoljavajući ishodi. Možda ima i nedostataka, a da dotična osoba ipak ne izgubi pohvalni nadimak *savršen čovjek*, koji je bio pripisan Asi kako bi se obilježio “cijeli njegov život”.

Zaključak

Nakon ovih nekoliko primjera o ljudima koji su u Starom zavjetu bili nazvani “savršenima” lakše možemo shvatiti smisao što ga pisci Starog zavjeta pridaju toj riječi.

Prije svega, važno je napomenuti da savršenost nije osobina samo nekih povlaštenih osoba, kao što bi se to

moglo pomisliti po malom broju navedenih primjera. Naprotiv, iz više drugih biblijskih tekstova proizlazi da je savršenost bila uvijek predlagana cjelini, djeci Izraelovoj.

Još po izlasku iz Egipta Mojsije poziva sav narod da bude savršen: “Budi *posve* [*tamim*] vjeran Jahvi, Bogu svome.” (Ponovljeni zakon 18,13) I blagoslov što ga je Salomon izgovorio prilikom posvećenja hrama upućen je svakom: “A vaše srce neka bude potpuno [*shalem*] odano Jahvi, Bogu našem...” (1. Kraljevima 8,61)

Važno je istaknuti da *savršenost* nije nikad opisana kao pojam neke ljudske prirode bez grijeha. Oni koji su nazvani “savršenima” nisu nikako bili sveci, ljudi bez slabosti, koji kao da su pobijedili moć grijeha, odnosno iskorijenili svoju tjelesnu prirodu. Naprotiv, u svim slučajevima su ti “savršeni” morali nastaviti borbu protiv kušnji i svoje sklonosti k zlu, koja se nalazila u njima samima. Iako su činili pogreške, njihova savršenost ipak se otkrivala u iskrenosti njihovog kajanja i cjelini obnovljenih odnosa s Bogom.

Zapazimo još da su ti “savršeni” bili ljudi koji “hode” s Bogom i u Njegovoj prisutnosti. Opisni pridjev “savršeni” svaki put je povezan s glagolom “hodati”. To, dakle, znači da savršenost ne označava stanje njihove prirode, već prije svega način života u uskoj vezi s Bogom i u stanju duha kojeg Bog prihvaća, a to su: iskrenost, pravičnost, čestitost i sve druge duhovne osobine koje su prevoditelji smatrali primjerenim nabrojiti u prijevodu riječi u hebrejskom izvorniku *tamim* i *shalem*. Jer, kao što je napisano: “Mrski su Jahvi srcem opaki, a mili su Mu životom savršeni [*tamim*].” (Izreke 11,20)

Naglasimo da je “hodanje” “savršenih” također povezano s “Gospodnjim putovima”, tj. s Njegovim Zakonom, sa zapovijedima koje su izraz Njegove volje. To je ono što Bog želi od svojeg naroda: “Dakle, Izraele, što od tebe traži Jahve, Bog tvoj? Samo to da se bojiš Jahve, Boga svoga; *da po svim putovima Njegovim hodiš*; da ga ljubiš i služiš Jahvi, Bogu svome, svim srcem svojim i svom dušom svo-

jom; da držiš Jahvine zapovijedi i Njegove zakone što ti ih danas za tvoje dobro dajem.” (Ponovljeni zakon 10,12.13)

Tu se, zapravo, nalazi bitna istina koja se bez prestanka javlja u cijelom Starom zavjetu. Život je moguć samo u poštovanju fizičkih i moralnih zakona koje je Stvoritelj uspostavio. Čovjekova sreća neposredno ovisi o tome. “Blaženi oni kojih je put *neokaljan* [*tamim*], koji *hode* po Zakonu Jahvinu! ... Koji čuvaju propise Njegove... *hode putovima Njegovim*.” (Psalam 119,1-3)

Međutim, bilo bi pogrešno vjerovati da je savršenost, po učenju Starog zavjeta, rod poslušnosti Božjim zapovijedima. Upravo suprotno! Iz Salomonove molitve prilikom posvećenja hrama jasno proizlazi da je “za držanje Njegovih [Božjih] Zakona i poslušnost Njegovim zapovijedima” najprije potrebno da “srce bude potpuno *odano* [*shalem*] Bogu našem”. (1. Kraljevima 8,61)

Stoga je i obećanje dano onima koji štiju Boga: “Jer Jahve svojim očima gleda po svoj zemlji da bi se ohrabрили oni kojima je srce *iskreno* prema Njemu.” (2. Ljetopisa 16,9) Za riječ “iskreno” stoji *shalem*, “savršeno”. Nitko to nije bolje shvatio od Davida, kad se moli da mu Bog stvori “čisto srce”, da obnovi u njemu “duh postojan” i “svetog Duha ne uzme od njega” kako bi mogao “učiti grješnike”. (Psalam 51,12.13.15)

To su glavne pouke koje se mogu izvući iz učenja Starog zavjeta o savršenosti koju Bog želi da dosegnu svi vjernici.

Četvrto poglavlje

ISUSOV POZIV K SAVRŠENOSTI

Kao što smo ustvrdili, savršenost Starog zavjeta bitno se sastoji u življenju u uskoj vezi s Bogom, a u skladu s prvom i najvećom zapovijedi: "Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom pameti svojom!" (Matej 22,37) Učenje Novog zavjeta stavlja pak naglasak na drugu zapovijed "koja je prvoj jednaka": "Ljubi bližnjega svoga kao samog sebe! O tim dvjema zapovijedima ovisi sav Zakon i Proroci." (Matej 22,39.40)

To sve, zapravo, proizlazi iz samog Isusovog učenja o savršenosti. Istina, u četiri Evandolja riječ "savršen" (*teleios*) pojavljuje se samo tri puta, i to u Evandelju po Mateju, a u vezi s Bogom i ljudima. Sâm Isus upotrebljava taj izraz u dvjema naročitim okolnostima i svaki put ga spominje u neposrednoj vezi sa zapovijedima koje uređuju ljudske međusobne odnose.

“Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski”

Ovu je izjavu Isus dao kao zaključak svojem komentaru Zakona (Matej 5,48). Budući da je ustvrdio dugotrajnost Zakona, legalističkom držanju zapovijedi Isus sustavno suprotstavlja onu savršenu poslušnost u novom duhu koji treba obilježavati sve one koji se koriste Novim zavjetom.

Za Isusa se problem ne sastoji u spoznaji treba li držati Zakon ili ne, već više kako ga treba sprovesti u život, ali ne na način književnika i farizeja koji su uvažavali samo vanjska djela. “Jer, velim vam”, svečano izjavljuje Isus, “ne bude li vaša pravednost veća od pravednosti književnika i farizeja, sigurno nećete ući u kraljevstvo nebesko.” (Matej 5,20) Ono što Isus osuđuje kod tih najpobožnijih ljudi svojega vremena nije njihova revnost u držanju Božjih zapovijedi, već što oni to čine na legalistički način držeći se samo slova Zakona, a zanemaruju “najvažnije u Zakonu: pravednost, milosrđe i vjernost”. (Matej 23,23)

Dakle, da bude jasno: u svojem komentaru o Zakonu Isus osobito ističe vrline. One zapravo čine duh Zakona koji oživljava, dok slovo ubija, prema riječima apostola Pavla (2. Korinćanima 3,6). Dva sljedeća primjera bit će dovoljna da se to shvati.

Prvi se primjer odnosi na šestu zapovijed: “Čuli ste da je rečeno starima: ‘Ne ubij! Tko ubije, bit će odgovoran sudu.’ A ja vam kažem: Svatko tko se ljuti na svog brata bit će odgovoran sudu.” (Matej 5,21.22)

Drugi se primjer odnosi na sedmu zapovijed: “Čuli ste da je rečeno starima: ‘Ne čini preljuba!’ A ja vam kažem da je svaki koji s požudom pogleda ženu već – u svom srcu – s njom učinio preljub.” (Matej 5,27.28)

Razlika upada u oči, ali Isusov zahtjev je upravo suprotan od onoga što mnogi kršćani općenito misle. Zakonodavac Novog zavjeta ne traži ništa manje od onog starog. Naprotiv, traži mnogo više. On upućuje zahtjev sa sasvim druge razine. Ne osuđuje samo čin, već iznad svega one

tajne misli srca, duboke i skrivene nagone, nutrinu ljudskog bića. Isus to na drugom mjestu objašnjava: “jer iz nutrine, iz ljudskog srca, izlaze: zle misli, razne vrste bluda, krađe, umorstva, preljubi, lakomstva, opačine; lukavstvo, razuzdanost, zavist; psovka, oholost, bezumlje. Sva ta zla izlaze iznutra i onečiste čovjeka.” (Marko 7,21-23)

Budući da je tako iznio na vidjelo “pravdu” koja je sadržana u Zakonu i “vjernost” koju Zakon zahtijeva, Isus želi još naglasiti njegov ‘milosrdni’ oblik. Čini to pozivajući se na zapovijed koja, zapravo, zahtijeva od čovjeka savršenost u njegovim odnosima s bližnjim. “Čuli ste da je rečeno: ‘Ljubi svoga bližnjega i mrzi svoga neprijatelja!’ A ja vam kažem: Ljubite svoje neprijatelje i molite se za one koji vas progone, kako biste postali sinovi svoga Oca nebeskog, koji čini da Njegovo sunce izlazi nad zlima i dobrima, i da kiša pada pravednima i nepravednima. Ako ljubite one koji vas ljube, kakvu ćete plaću imati? Zar i carinici ne čine isto? Ako jedino svoju braću pozdravljate, što izvanredno činite? Zar i pogani ne čine isto? Dakle: *budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!*” (Matej 5,43-48)

Kad te riječi stavimo u kontekst, odnosno kad ih povežemo s onim što je prije rečeno, ovaj završni poziv ne dopušta nikakvu sumnju. Božja savršenost, o čemu je ovdje riječ, koju svaki kršćanin treba dostići, ne odnosi se na prirodu Božjeg bića, već na Njegov način postupanja s ljudima. “Bog je ljubav” (1. Ivanova 4,16), “Bog nije pristran” (Djela 10,34). On je milostiv prema “zlima” kao i prema “dobrima”. Upravo to Isus zahtijeva od svojih sljedbenika pri zaključku svojeg komentara o Zakonu.

U svojem Evangelju Luka jasno ističe taj milosrdni oblik Isusovih riječi. Kad izvještava o Isusovom pozivu, Luka ne piše kao Matej: “Budite savršeni”, već “Budite *milosrdni* kao što je *milosrdan* Otac vaš!” (Luka 6,36) Kad upotrebjavaju dvije različite riječi pri izvještavanju o istoj Isusovoj izjavi, Matej i Luka nikako ne proturječe jedan drugom. Obojica vjerno izražavaju Učiteljevu misao.

Jednostavno, Matej i Luka prenose, u dva različita izraza, riječ *shalem* koju je Isus vrlo vjerojatno upotrijebio. Ova se riječ može prevesti na grčki jezik bilo riječju *teleios*, savršen, koju je upotrijebio Matej, bilo riječju *oiktirmon*, milostiv, koju je upotrijebio Luka. Upotrijebivši riječ “milo-stiv”, a ne riječ “savršen”, Luka jasno ukazuje što trebamo razumjeti pod pojmom savršenosti o kojoj je Isus učio.

Savršenost na koju Isus poziva sve svoje učenike može se ostvariti samo u odnosima ljubavi prema bližnjem. To je cilj kojem treba težiti svaki kršćanin da bi bio savršen, a razlog koji nam je dan da djelujemo kao što to čini sâm Bog leži napokon u tome da “bismo postali sinovi svog Oca nebeskog”. (Matej 5,45) Što je osobito u tome ako volimo samo one koji nas vole? Zar ne čine tako nekršćani? “Budite dakle savršeni”, to jest “milosrdni, kao što je milosrdan Otac vaš!”

Pred tim izričitim nalogom svatko se odmah pita: U kojoj mjeri je moguće dostići takvu razinu savršenosti? Isus odgovara na to pitanje u razgovoru s bogatim mladićem koji se želio osigurati za vječni život.

“Ako želiš biti savršen...”

Ovaj prijedlog Isus je uputio čovjeku za kojeg evanđe-lja kažu da je bio “mlad”, “bogat” i “knez u Izraelu”, “član Velikog vijeća”. (Matej 19,19-26; Marko 10,17-27; Luka 18,18-27) Što je želio više od toga? Međutim, ovaj bogati i utje-cajni mladić nije bio zadovoljan samim sobom. Nešto mu je ipak nedostajalo. Stoga će, uostalom, njegovo posljednje pitanje Isusu glasiti: “... što mi još treba?” (Matej 19,20)

Kad je vidio Isusa kako blagoslivlja djecu, ovaj mladić Mu se približio u nadi da On može odgovoriti njegovim duhovnim težnjama te je upitao Isusa: “Učitelju, što dobro moram činiti da postignem život vječni?” Isus mu odgovara: “Zašto me pitaš o onome što je dobro?... – Samo je jedan Dobri.” (Matej 19,16.17)

Isus želi najprije raščistiti stvar te mu odgovara: “Samo je jedan Dobri, Bog!” (Marko 10,18) Nije, dakle, u ljudskoj moći učiniti nešto dobro da bi tako stekao vječni život! “To je ljudima nemoguće”, reći će Isus na kraju ovog razgovora. Nije pak bilo suvišno ukazati na jasno označeni put koji treba slijediti: “Ako hoćeš ući u život, vrši zapovijedi!” (Matej 19,17)

Zapravo, Isus ovdje samo podsjeća na temeljno načelo za sve što živi. Život je moguć samo u okviru Zakona koji uvjetuju i fizički i duhovni život na svim razinama. Poštivanje Zakona stvaranja bilo je u početku uvjet vječnog života za čovjeka. Budući da ih nije poštivao, “ude grijeh u svijet, a po grijehu smrt, tako smrt prijede na sve ljude jer svi sagriješite.” (Rimljanima 5,12)

U drugoj prigodi Isus je na isti način odgovorio nekom zakoniku (Luka 10,25-27). On podsjeća na ono sveopće načelo, pri kraju svoje službe na zemlji: “I znam da je zapovijed Njegova život vječni.” (Ivan 12,50) Za Isusa ni ovdje nije upitno znati treba li ili ne držati Božje zapovijedi. Njegova skrb je bila prije da ljudi shvate ono što treba činiti kako bi bili sposobni držati te zapovijedi.

U želji da mu bude jasno koje to zapovijedi mogu osigurati vječni život, mladić je upitao Isusa: “Koje?” (Matej 19,17) Bilo je to čudno pitanje od strane jednog kneza u Izraelu. Je li možda želio ispitati Isusa, jer su Ga neki optuživali da želi mijenjati Zakon? Ili se nadao nekim lakšim uvjetima koje treba ispuniti?

Bez obzira na njegovu namjeru, Isus mu jednostavno odgovara: “Ti poznaješ zapovijedi!” Kako bi odagnao svaki nesporazum, Isus mu nabraja zapovijedi koje uređuju međusobne ljudske odnose: “Ne ubij, ne čini preljube, ne kradi, ne svjedoči lažno, poštuj oca i majku.” Da bi mladića učinio osjetljivim prema pozitivnom obliku Zakona, Isus dodaje: “I ljubi svoga bližnjega kao samoga sebe!” (Matej 19,18.19)

Mladić, koji je imao visoko mišljenje o vlastitoj pravdi, revno odgovara: “Učitelju, sve sam to držao od svoje mla-

dosti!" (Marko 10,20) Bez sumnje, smatrao je da je besprijekoran u svezi s držanjem Zakona kao mnogi Židovi onog vremena. Sâm je apostol Pavao prije svojeg obraćenja mislio da je, "po pravednosti koja dolazi od Zakona, besprijekoran". (Filipljanima 3,6) Ali, kad je upoznao Krista, shvatio je što znači "pokornost koja vodi u opravdanje". (Rimljanima 6,16)

Savršenost na koju Isus poziva ljude mnogo je više od legalističke poslušnosti, kao i od ispunjenja onog "ne" u zapovijedima Dekaloga. Za Isusa savršenost znači neograničeno više negoli jednostavno suzdržavanje od zla. "Tko dakle može dobro činiti, a ne čini, počinja također grijeh." (Jakov 4,17) Štoviše, zahtijeva da se zlo nadjača dobrim, prema zlatnom pravilu: "Sve što želite da ljudi čine vama, činite i vi njima! U tome je sav Zakon i Proroci." (Matej 7,12)

Prije nego što se razgovor nastavi, kod evanđelistu Marka nalazimo ovu značajnu pojedinost: "Nato ga Isus pogleda..." (Marko 10,21) Isus je, bolje nego itko, znao da jedan jedini pogled sa simpatijom i ljubavlju može otvoriti srce i prikloniti duh k poniznosti. Isusov pogled nije imao drugi cilj nego pripomoći mladiću da spozna samog sebe te osjeti da mu još nešto nedostaje.

Zaista, ljubazni Učiteljjev pogled djelovao je na mladićevu savjest i izazvao ovo posljednje pitanje: "... što mi još treba?" (Matej 19,20) "Još ti jedno nedostaje", odgovorio je Isus (Luka 18,22) te dodao: "Ako želiš biti savršen, hajde prodaj što imaš i podaj novac siromasima, pa ćeš imati blago na Nebu! Onda dodi i slijedi me!" (Matej 19,21)

To što je Isus predložio bogatom mladiću da bi popunio ono što mu je nedostajalo i postao "savršen" bio je zapravo poziv da nadjača svoju sebičnost te čini milosrđe svojim bližnjima, što je moguće samo ako to čovjek hoće. "Ako želiš biti *savršen*..." Kristova religija je u pravom smislu te riječi religija slobode. Bog može posredovati samo u mjeri koliko to čovjek želi. Potrebno je još da budu uklo-

njene zapreke koje sprječavaju čovjeka doći k Isusu i slijediti Ga.

Upravo zbog toga što nije ispunio uvjete koje mu je Isus postavio, mladić se “udaljio žalostan, jer je posjedovao veliko imanje.” (Matej 19,22) Isus zatim objašnjava svojim učenicima kako je teško bogatom ući u kraljevstvo Božje. Zapravo, kao što On poslije potanko objašnjava, nije bogatstvo samo po sebi ono koje stvara prepreku, već povjerenje koje čovjek gaji u njega. (Marko 10,24) Uostalom, to može biti i nešto drugo osim imanja, zlata ili srebra, napokon sve ono što u čovjekovom životu ima veću vrijednost od Isusa Krista, a sprječava ga da pođe k Njemu, koji jedini može voditi k savršenosti.

Isus želi da Njegovi učenici shvate kako ne mogu sami doseći savršenost. “Lakše je devi proći kroz iglene ušice nego bogatašu [onome koji se uzda u svoje bogatstvo] ući u kraljevstvo nebesko.” (Matej 19,24) Začudeni tom izjavom, učenici su govorili među sobom: “Tko se onda može spasiti?” (Matej 19,25)

Kad je zapazio njihovo čuđenje, a s obzirom na važnost pitanja, Isus je još jednom našao za primjereno na trenutak zastati. Zatim, pogledavši učenike, On im svečano izjavi: “Ljudima je nemoguće, ali je Bogu sve moguće.” (Matej 9,26)

Zaključak

Ova završna Isusova izjava ne ostavlja nikakve sumnje u svezi s mogućnostima ljudi da “učine neko dobro da bi stekli vječni život.” Isus je to rekao u odgovoru na prvo pitanje bogatog mladića: “Samo je jedan Dobri, Bog.” (Marko 10,18) Iako je nužno “držati zapovijedi da bi se ušlo u život”, kako je to Isus izričito izjavio, nije manja istina kako je čovjek nemoćan da ih drži sâm, svojom snagom. Jedino što može učiniti jest da zaželi biti savršen, da se odrekne samog sebe te pođe za Isusom i slijedi Ga.

Zanimljivo je zapaziti da savršenost za Isusa nije statična (nepokretna), već dinamična (pokretna), a pokreće je ljubav. Uzastopnost upotrijebljenih glagola u Njegovoj izjavi to uveliko dokazuje: “*Ako želiš biti savršen, hajde prodaj što imaš i podaj novac siromasima... Onda dođi i slijedi me!*”

To je, prema Isusovom učenju, redosljed kojim treba ići da bi se dostigla savršenost. Ona se može dostići samo u uskoj zajednici s Njim ili, točnije rečeno, živeći Njegovim životom. “Kao što mladica ne može sama od sebe, ako ne oстане na trsu, roditi roda, tako ni vi, ako ne ostanete u meni... Jer bez mene ne možete ništa učiniti.” (Ivan 15,4.5) Za onoga tko tako stoji u Njemu nemoguće postaje moguće.

Peto poglavlje

SAVRŠENOST PO APOSTOLU PAVLU

Od svih apostola Pavao je najviše pisao o savršenosti. U njegovim očima ona se tiče svih kršćana, ali se kod njega nikad ne pojavljuje kao apsolutni pojam. Naprotiv, savršenost se kod Pavla predočava uglavnom kao relativan pojam koji se može primijeniti na svakom stupnju “k savršenom čovjeku.” (Efežanima 4,12)

Doista, proučavanje Pavlovih poslanica u pojedinostima dopušta da razlikujemo najmanje tri jasno određena stupnja u procesu “usavršavanja” duhovnog života vjernika. Sama činjenica da se govori “o savršenosti” već nameće misao da je savršenost, prema Pavlu, postupni razvitak, a ne neko dovršeno stanje koje je jednom zauvijek postignuto u ovom životu.

Savršeni ili novorođeni čovjek

Pavao u više navrata upotrebljava riječ “savršen” (*teleios*) da bi označio prije svega novoobraćene vjernike. Tako, primjerice, on piše Korinćanima da se “mudrost Božja” može

propovijedati samo među “savršenima” (*teleiois*). (1. Korinćanima 2,6) “Duhovne stvari” mogu razumjeti samo oni koji su primili Božjeg Duha i koji imaju “Kristovu misao” jer “se to mora uz pomoć Duha prosuđivati”, a “čovjek duhovan” jedini može “sve prosuđivati”. (1. Korinćanima 2,13-16)

Jasnije rečeno, Pavao žali što nije mogao Korinćanima govoriti “kao duhovnim ljudima” jer su još bili “mala djeca u Kristu”. “Hranio sam vas mlijekom, a ne tvrdim jelom”, piše im on, “jer ga niste mogli još podnositi. A ni sada ne možete jer ste još tjelesni... kad među vama postoji zavist i svada? Zar niste samo ljudi”, još “djeca u Kristu”? (1. Korinćanima 3,1-3)

Obraćajući se vjernicima crkve u Filipi, Pavao ih naziva “savršenima” (*teleiois*), iako su neki od njih “mislili drukčije” od apostola. (Filipljanima 3,15) To znači da netko može biti “savršen” a da još nije dostigao puninu spoznaje Krista.

Možda su te razlike u mišljenjima bile upravo u vezi sa savršenosti jer je, prema uobičajenom filozofskom shvaćanju u Grčkoj, savršenost bila povlastica jedino bogova. Možda su neki kršćani u Filipi smatrali da su već dostigli savršenost s obzirom da su, nakon svojeg obraćenja, stvarno bili sudionici u božanskoj Kristovoj prirodi.

Bez obzira kako je bilo, Pavao raščišćava stvar iznoseći svoje vlastito iskustvo: “Ne kažem da sam to već postigao ili da sam već *postao savršen*.” Za njega će apsolutna savršenost biti tek u budućnosti. Zato, veli on, “ja trčim prema cilju da postignem nagradu – nebesko stanje u koje nas je Bog pozvao u Kristu Isusu.” (Filipljanima, 3,12-14) Zatim dodaje: “I ovo će vam Bog objaviti. Ali što smo postigli, to isto pravo prosljedimo! Svi me zajedno nasljedujte... po primjeru što vam ga mi dajemo...” (Filipljanima 3,15-17) jer, kao što je prije napisao: “Siguran sam u ovo isto da će Onaj koji je počeo dobro djelo među vama *dovršiti ga* do dana Krista Isusa”. (Filipljanima 1,6)

Nije se moglo jasnije reći da apsolutna savršenost tek treba doći, da će ona biti stvarno dovršena tek onog dana

kad Isus Krist ponovno dođe u slavi. Ali, u očekivanju tog dana, sve one koji su čuli dobru vijest evanđelja i počeli "kršćansku utrku" Pavao naziva "savršenima". Budući da su krštenjem učinili zavjet s Kristom, primili su Božjeg Duha kojim su rođeni u novi život u Kristu.

Dakle, kako Pavao tumači: "... ako je tko u Kristu, on je novi stvor; staro je nestalo, novo je, evo, nastalo. A ovo sve dolazi od Boga koji nas je po Kristu pomirio sa sobom..." (2. Korinćanima 5,17-18)

U razgovoru s Nikodemom Isus je već naglasio važnost tog prvog koraka u kršćanski život rekavši: "Tko se odozgo ne rodi, taj ne može vidjeti kraljevstva Božjega." Zatim, da bi objasnio: "Tko se ne rodi od vode i Duha Svetoga, taj ne može ući u kraljevstvo nebesko." I na poslijetku, namijenjeno uhu svakoga tko se želi uputiti na put savršenosti, Isus zaključuje: "Treba da se odozgo rodite." (Ivan 3,3-7)

Ponavljajući istu misao, Pavao je objavljuje još oštrije: "Uistinu, ne vrijedi ni obrezanje ni neobrezanje, već novi stvor!" (Galaćanima 6,15)

Eto, to čini čovjeka Božjim djetetom i "savršenim" u prvom stupnju njegovog duhovnog razvitka. Međutim, u Pavlovim mislima nije dovoljno roditi se u novi život u Kristu, već treba još rasti, da čovjek postane odrastao kršćanin, potpun čovjek.

Savršeni ili posvećeni čovjek

Ako se, u prvotnom smislu, svaka osoba koja je prihvatila Isusa kao svojeg Spasitelja, smatra, prema Pavlu, "savršenom", to je stoga što su se njezini grijesi pokrili Kristovom pravednošću. Takva osoba je opravdana i u tom smislu "savršena". Međutim, pojam savršenosti nije ograničen teološkim shvaćanjem opravdanja. Savršenost zahtijeva i progresivno posvećenje koje se proteže nad cijelim životom.

"Ako se i raspada naš vanjski čovjek, ipak se naš nutarnji čovjek obnavlja iz dana u dan." (2. Korinćanima 5,16)

Taj polagani proces preobraženja “nutarnjeg čovjeka” Pavao naziva preobličavanjem (*metamorfozom*). (Rimljanima 12,2) Pod utjecajem Duha obraćeni čovjek je doslovno “preobražen u tu istu sliku, uvijek sve slavniji, jer dolazi od Gospodina, od Duha”. (2. Korinćanima 3,18)

U tom cilju Pavao ne prestaje pozivati svoje čitatelje da “sve više napreduju”. (1. Solunjanima 4,1) Raduje se što vidi kako vjera Solunjana “napreduje”, kako “raste ljubav svakog pojedinog” među njima. (2. Solunjanima 1,3) On uvjerava “savršene” u Filipi kako će se moliti za njih “da njihova ljubav sve više raste u pravoj spoznaji i svakom rasuđivanju...” (Filipljanima 1,9.10) “Ne budite više djeca po razboritosti”, piše on Korinćanima, “po zloći budite djeca, a po razboritosti budite zreli ljudi [*teleioi*]” (1. Korinćanima 14,20), to jest savršeni ljudi, potpuni, zreli, odrasli. U zaključku pak Druge poslanice Korinćanima Pavao piše: “Mi se i molimo za vaše usavršavanje.” Zatim ponavlja: “Usavršavajte se!” (2. Korinćanima 13,9.11)

Taj pojam napretka, zrelosti, nalazi se još u Poslanici Hebrejima, u kojoj apostol želi svojim čitateljima dati “jaku hranu”. “Uistinu, koji je god još pri mlijeku, ne snalazi se u nauci o pravednosti, jer je dijete. A jaka je hrana za odrasle, za one koji navikom imaju uvježbana osjetila za razlikovanje dobra i zla. Zato pustimo na stranu početnu nauku o Kristu i težimo za onim što spada na zrele... [*teleiosteta*].” (Hebrejima 5,13 do 6,1)

Savršenost na koju on misli, u povezanosti s cijelim ovim tekstom u Poslanici Hebrejima, može se ostvariti samo kad se nadidu početna učenja Riječi, a to su: “odvrćanjem od mrtvih djela, vjerom u Boga, naukom o [obrednim] pranjima i polaganju ruku, o uskrsnuću mrtvih i vječnom sudu”. (Hebrejima 6,1.2) Drugim riječima, sada se, tijekom te nove etape, radi na tome da naučimo živjeti po istini “koja je u Isusu Kristu”. (Efežanima 4,21)

Potrebno je da svi oni koji “su jedanput prosvijetljeni i koji su okusili nebeski dar, koji su postali dionici Duha

Svetoga i okusili dobru riječ Božju i čudesa budućeg svijeta” (Hebrejima 6,4.5), ostvare u sebi cilj kršćanskog života koji nije ništa manji od “savršenog čovjeka” (*teleion*), k mjeri punine *veličine Kristove*” (Efežanima 4,13), kao što to Pavao tumači kršćanima u Efezu: “U Njemu ste [u Kristu] poučeni da sa sebe skinete i odložite starog čovjeka..., te da se obnavljate duhom u kojem mislite i da se obučete u novoga čovjeka, stvorena na sliku Božju u istinskoj pravednosti i svetosti.” (Efežanima 4,21-24).

Ono što Pavao tako dobro tumači drugima, sve je sâm doživio. Njegova teologija je rezultat njegovog osobnog iskustva s Kristom. On nije bio od onih farizeja koje je Isus javno ukoravao, a “koji govore, ali ne vrše.” (Matej, 23,3) Ono što je učio druge, sâm je najprije proživio. Pavao je savršeni primjer čovjeka kojeg je Božja milost preobrazila. On, koji je “prije bio hulitelj [Boga], progonitelj i nasilnik”, “prvi od grešnika” (1. Timoteju 1,13,15), mogao je pisati Timoteju pri svršetku svojeg života: “A ti si mene vjerno slijedio u nauci, u načinu življenja, u naumima, u vjeri, u strpljivosti, u ljubavi, u postojanosti, u progonstvima, patnjama...” (2. Timoteju, 3,10)

Taj “preobražaj” (metamorfoza), kako je Pavao točno naziva (Rimljanima 12,2; 2. Korinćanima 3,18), ocrtava na stvarni način što doista znači savršenost potpunog čovjeka, posvećenog kršćanina koji je dostigao svoju zrelost. To nije ništa manje nego savršenstvo kršćanina. Prema tome, ono što je Božja milost ostvarila s Pavlom, Bog želi ispuniti nad svim kršćanima. Pavao jednostavno smatra “da je na njemu, prvome, Krist Isus pokazao svu svoju strpljivost za primjer onima koji će vjerovati u Njega da postignu život vječni”. (1. Timoteju 1,16)

U više navrata Pavao je ocrtavao čovjeka prije i nakon njegovog obraćenja, “tjelesnog čovjeka” nasuprot “duhovnom čovjeku”. Tako, primjerice, on piše Titu: “I mi smo, naime, nekoć bili nerazumni, buntovnici, lutalice, robovi mnogovrsnih požuda i sjetilnih užitaka, živeći u zloći i zavi-

sti, odurni i mrzitelji jedni drugih. Ali kad se očitova dobrota Boga, našega Spasitelja, i Njegova ljubav prema ljudima, tada nas... spasi kupelju ponovnog rađanja, obnove koju čini Duh Sveti... da, opravdani Njegovom milosti, budemo baštinici vječnoga života kojemu se nadamo.” (Titu 3,3-7)

Tako i u Poslanici Galaćanima Pavao još potpunije ističe proturječnost “djela tijela” i “ploda Duha”. Dakle, tim različitim plodovima Duha Pavao ukazuje na kršćanske vrline od kojih se sastoji savršenost karaktera posvećenog čovjeka, a one su: “ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrota, vjernost, krotkost, uzdržljivost”. Na kraju Pavao dodaje: “Protiv ovih ne postoji zakon.” (Galaćanima 5,19-23).

Naprotiv, svaka od ovih vrlina izražava duh u kojem Kristov sljedbenik treba držati Božje zapovijedi. Svaka od njih divno obilježava kršćaninov odnos prema svojem bližnjemu. “Tko čini *milosrđe*, neka ga čini veselo! ... Ako je moguće – koliko je do vas – budite u miru sa svima!” (Rimljanima 12,8.18). “Budite strpljivi sa svima!” (1. Solunjanima 5,14). “Neka vaša blagost bude poznata svim ljudima!” (Filipljanima 4,5). “A povrh svega toga zaodjenite se u ljubav, koja je veza *savršene* skladnosti!” (Kološanima 3,14)

Tu mogućnost za savršenost karaktera svakog čovjeka Pavao smatra “tajnom koja je bila sakrivena kroz vjekove i pokoljenja, a koja je sada objavljena Njegovim svetima... a koja glasi: Krist, nada slave, jest među vama [drugi prijevod glasi: “Krist u vama”, prim. prev.]. Njega mi navješćujemo, opominjući svakog čovjeka i proučavajući svakoga čovjeka u svoj mudrosti, da učinimo zrelim [*teleion*] svakog čovjeka u Kristu.”

Treba li naročito isticati da ova savršenost karaktera, kojoj svaki kršćanin treba težiti tijekom svojeg života, znači omegu u “savršenosti svetih”? Svakako ne. U svim svojim poslanicama Pavao jasno daje nazrijeti drugi stupanj “nećeg boljeg”, još savršenijeg jer, prema njemu, “Krist u nama” je samo još “nada slave”.

Savršenost ili nada slave

Doista, čak i ako nam je ukazana milost da dostignemo savršenost karaktera u ovom životu, i dalje bismo još više težili za onom slavom savršenosti koja je obećana “savršenima” za dan ponovnog dolaska Isusa Krista u slavi. Jer, što više napredujemo na putu posvećenja, to sve više postajemo svjesni onog što je još nedovršeno u nama u usporredbi sa slavnim ljepotom savršenosti uskrsloga Krista.

U zaključku svoje himne ljubavi Pavao ne izostavlja podsjetiti nas kako danas “nesavršeno je naše znanje, i nesavršeno naše proricanje”, ali “kada dođe što je *savršeno*, iščeznut će što je nesavršeno... Sad vidimo u ogledalu, nejasno, a onda ćemo licem u lice. Sad nesavršeno poznajem, a onda ću savršeno spoznati kao što sam spoznat”. (1. Korinćanima 13,9-12)

Dokle god još moramo živjeti u ovom “smrtnom tijelu”, potčinjeni “zakonu grijeha i smrti”, poznavat ćemo samo savršenost koja je primjerena uvjetima sadašnjeg života. Po Pavlovom primjeru, međutim, trebamo živjeti u očekivanju “da budemo obučeni u naš nebeski stan..., da tako život proguta ono što je smrtno”. (2. Korinćanima 5,2-4) A to će se dogoditi na dan uskrsnuća: “I najprije će uskrsnuti umrli u Kristu. Zatim ... mi živi, mi preostali... ćemo se svi preobraziti, u jedan hip, u tren oka...” (1. Solunjanima 4,15.16) “Jer treba da se ovo raspadljivo tijelo obuče neraspadljivošću i da se ovo smrtno tijelo obuče besmrtnošću.” (1. Korinćanima 15,52.53)

Tek će tada biti postignuta savršenost o kojoj apostol govori “savršenima” i crkvi Filipe, a koju ni sâm Pavao nije još dostigao. To je on svakako htio reći kad je izjavio: “Ne kažem da sam to već postigao ili da sam već *postao savršen* [*teteleiomai*]. Naprotiv, ja i dalje kušam kako bih to dohvatio, jer je i mene dohvatio Krist Isus. Braćo, ja još ne mislim da sam to dohvatio. Ali kažem samo jedno: zaboravljajući što je nazad, ispružajući se prema onome što je

naprijed, trčim prema cilju da postignem nagradu – nebesko stanje u koje nas je Bog pozvao po Kristu Isusu.” (Filipljanima 3,12-14)

Prijelaz od sadašnje savršenosti u onu još savršeniju, koja će doći, vrlo je jasno istaknut u Poslanici Hebrejima. Upozoravajući na “duše pravednika koji su učinjeni savršenima” u ovom životu, jasno je rečeno da “i ti svi, iako su postigli pohvalno svjedočanstvo zahvaljujući vjeri, ne primiše ono što je obećano, jer je Bog nešto bolje predvidio za nas: da bez nas ne postignu savršenstvo”. (Hebrejima 12,23; 11,39.40)

Tako će “savršeni” svih vremena prijeći u najviši stupanj k slavnoj savršenosti uskrsloga Krista. Zato Pavao i poziva sve kršćane da čekaju dan dolaska Gospodina Isusa Krista, dan “koji će, prema djelotvornosti kojom može sve podložiti sebi, preobraziti naše bijedno tijelo i učiniti ga jednakim svome slavnom tijelu”. (Filipljanima 3,21)

Zaključak

Kao što smo vidjeli, Pavlov pojam savršenosti vrlo je bogat značenjem. Nema više vrsta savršenosti, ali ona sadrži više neosjetnih razlika.

Nasuprot apsolutnom smislu što su ga grčki filozofi dali riječi “savršenost” i takvom smislu koji je bio često zadržavan u mislima mnogih kršćana, pojmu savršenosti Pavao daje vrlo relativan smisao. Nikada on nije predočavao *savršenost* kao prirodno stanje ljudskog bića ili kao nepromjenjivu dopunu njegovom biću koja bi se ostvarila od jednom i zauvijek.

Sasvim suprotno, savršenost se kod Pavla pojavljuje uvijek kao rod žive ljubavi koja, pod utjecajem Božjeg Duha, goni kršćanina da “sve više napreduje” s čvrstim pogledom na savršeni primjer koji je u Kristu.

Iz tog razloga Pavao smatra “savršenim” svakog čovjeka koji je prihvatio Isusa kao Spasitelja, bez obzira na stupanj

svojem duhovnog iskustva. Bog ne pravi razlike, On zna za što je svatko sposoban. Stoga On dijeli svoje talente “svakomu prema njegovoj sposobnosti”. (Matej 25, 15)

Isto tako Gospodin dijeli darove Duha “svakomu kako hoće”. (1. Korinćanima 12,11) “A svakom pojedincu od nas dana je milost po onoj mjeri po kojoj je Krist htio dati svoj dar.” (Efežanima 4,7) Savršenost ne ovisi o broju primljenih talenata, već o načinu kako se oni vrjednuju. U tome se sastoji savršenost svakog pojedinca, bez obzira na razinu koju je postigao u razvitku svojeg karaktera ili osobe.

U Pavlovim stavovima o savršenstvu doista postoji pojam savršenosti bez granica. Kazali smo već: kao što je Bog stavio u ljudsko srce “misao o vječnosti” a da čovjek nije u stanju izmjeriti njezin domet, tako je isto Bog stvorio u čovjeku unutarnju potrebu za savrшеноšću koju ni vječnost neće moći iscrpiti.

Šesto poglavlje

SAVRŠENOST PO APOSTOLU IVANU

Tridesetak godina nakon Pavlove smrti apostol Ivan je govorio o savršenosti u svojoj Prvoj poslanici koju je pisao neposredno nakon svojeg Evanđelja. On pristupa problemu u uskoj vezi s pojmom grijeha, poslušnosti Božjim zapovijedima i ljubavlju kojom se izražava savršenost. Ono što Ivan piše ne razlikuje se od onog što je Pavao učio, ali on to drukčije kaže i govori s gledišta koje mu je svojstveno.

Doista, Ivan potvrđuje što je već rečeno tijekom ovog proučavanja, a to je da savršenost nikako ne znači život bez pogreške, bez mane ili grijeha. Svi ti ljudi koje sveti spisi nazivaju "savršenima" nisu nikad tvrdili da su dostigli život bez grijeha. Nigdje nije zapisano da su dostigli takav stupanj neke savršenosti koja dopušta pretpostavku da su odnijeli konačnu pobjedu nad svojom grješnom prirodom. Takva tvrdnja bila bi moguća samo na temelju krivog shvaćanja ljudske prirode i prirode grijeha.

Važna razlika

Da bismo shvatili Ivanovo učenje, važno je razlikovati *Grijeh*, riječ s velikim početnim slovom, od *grijevova*.

Grijež označava “silu grijeha” koja čovjeka čini “robom grijeha”. (Rimljanima 6,17) Govoreći o toj sili, Pavao veli: “Ona stanuje u meni”, “ona djeluje u mojim udovima”, “ona se bori protiv zakona moga uma” i “zarobljava me u zakon grijeha koji je u udimaj mojim!” (Rimljanima 7,17.21.23) To je ta sila koja nagoni čovjeka da griješi i čini grijeh djelima. Zapravo, ta djela, koja mi nazivamo grijesima, rezultat su sile koja vlada čovjekovom prirodom. Iako Božjom milošću i Duhom života koji je u Isusu Kristu postaje moguće oduprijeti se kušnjama koje vuku čovjeka da počinja grijehe, ipak će sila grijeha, koja je prirođena čovjekovoj prirodi, postojati u čovjeku dokle god bude živio u “ovom smrtnom tijelu”.

Mnogi su se iskreni vjernici prevarili razmišljajući o pravom smislu savršenosti i često su zalutali u neku “savršenost” koja je suprotna biblijskom učenju, jer u svojim djelima nisu pravili razliku između Grijeha i grijehova, to jest između postojeće sile Grijeha i grijeha na djelu. Svaka-ko, kršćanska savršenost ne može se shvatiti a da se ne vodi računa o njezinoj povezanosti s pojmom grijeha. Gotovo u svim slučajevima koje smo proučavali savršenost je bila stavljena u neposrednu vezu s Božjim zakonom. Bilo bi, dakle, neshvatljivo od strane “savršenih” da savršenost ne uzima u obzir život pobjede nad njihovim manama, pogreškama prema Bogu i bližnjima, jednom riječju, nad njihovim grijesima. Upravo je apostol Ivan vrlo jasan u toj točki, ali su njegove izjave često bile pogrešno protumačene.

Znači li savršenost život bez grijeha?

Mnogi se kršćani oslanjaju na neke izjave apostola Ivana da bi utvrdili kako savršenost zahtijeva život bez grijeha.

Ivan ponajprije jasno opisuje što on podrazumijeva pod pojmom grijeha: “Tko god počinja grijeh, krši zakon; grijeh je kršenje zakona. A znate da se On [Isus] pojavio da uzme grijehe, i znate da grijeha u Njemu nema.” Otada pak, za-

ključuje apostol, “tko god ostaje u Njemu, *ne ostaje u grijehu*; tko god ostaje u grijehu, Njega nije vidio ni upoznao”. (1. Ivanova 3,5-6)

Zatim objašnjava zašto je tako. “Tko god je rođen od Boga, *ne počinja grijeha*, jer sjeme Božje ostaje u njemu; *ne može ostati u grijehu*, jer je rođen od Boga. Djeca Božja... poznaju se po ovome...” (1. Ivanova 3,9). “Znamo”, dodaje on, “da nijedan koji je rođen od Boga *ne živi u grijehu*, nego ga Rođeni od Boga čuva i Zli ga ne može dohvatiti.” (1. Ivanova 5,18)

Imajući na umu ove jasne izjave, možemo shvatiti da ima onih koji misle kako Biblija zahtijeva savršenost koja isključuje svaki grijeh. Međutim, zaboravljaju pritom da u istoj poslanici postoje druge izjave koje govore upravo suprotno njihovom mišljenju. Primjerice: “Ako tvrdimo da grijeha nemamo, sami sebe varamo, i u nama nema istine... Ako tvrdimo da nismo sagriješili, Njega pravimo lašcem, i Njegove riječi nema u nama...”, ali, dodaje Ivan odmah, “dječice moja, ovo vam pišem da ne počinite grijeha. Ali ako tko i poćini grijeh, imamo zagovornika kod Oca: Isusa Krista, pravednika”. (1. Ivanova 1,8 do 2,1)

Svakako, ove izjave mogu izgledati proturječne, ali one to ipak nisu. Apostol Ivan jednostavno pravi razliku između grješne čovjekove prirode i stava Božjeg djeteta prema grijehu. Apostol ponajprije želi naglasiti kako nema nikoga tko bi bio bez grijeha, pa tu uključuje i sebe u svojoj izjavi. Tvrditi nešto suprotno tome znači “da istine nema u nama”. Štoviše, to znači sebe varati i proglasiti Boga da ne govori istinu. Doista, nije li zapisano “da su svi, i Židovi i Grci, u vlasti grijeha” te “da nema pravedna ni samo jednoga”. (Rimljanima 3,9.10)

Ali, u tekstovima u kojima razmatra stav kršćana pred grijehom, Ivan izjavljuje: “Ne ostaje u grijehu”, “ne počinja grijeh”, “ne živi u grijehu”. Zapravo, ako vodimo računa o obliku grčkih glagola, trebalo bi reći da onaj “koji je rođen od Boga” ne “nastavlja griješiti”, “ne čini više grijeha” i “ne

želi više griješiti”, jer više ne živi u pobuni protiv Boga. Drugim riječima, kršćanin koji je bio preobražen nema više želje griješiti “jer sjeme Božje ostaje u njemu”. Ista moć koja je od njega načinila novo stvorenje djeluje u njemu i dalje da bi mu pomogla živjeti u skladu s Božjom voljom koja je izražena u Njegovim svetim zapovijedima.

Važno je ipak napomenuti da se ove izričite izjave odnose na kršćaninov stav prema grijehu. Budući da je stekao iskustvo novorođenja, njegove misli, želje, njegov karakter – sve je preobraženo. Sada, kad je rođen od Boga, vjernik mrzi grijeh kojeg je prije volio. Sada ljubi vrline koje je prije mrzio. Više ne želi biti rob grijehu jer mu Krist daje moć da ga se oslobodi.

Unatoč tom novom stavu prema grijehu, može se dogoditi da onaj tko je rođen od Boga učini neko djelo koje se protivi Božjoj volji, a to učini u trenutku neke slabosti, u zabludi ili neznanju, no neće biti zbog toga odbačen. Ožalošćen zbog toga, on će što prije priznati svoj grijeh i osloniti se na Krista koji je “vjeran i pravedan i koji će nam oprostiti grijehe i očistiti nas od svake nepravедnosti”. (1. Ivanova 1,9) Jer, kako nas Ivan uvjerava, “ako tko i počini grijeh, imamo zagovornika kod Oca, Isusa Krista, pravednika!” (1. Ivanova 2,1)

Grijeh koji ne vodi k smrti

Budući da je tako, Ivan pravi još jednu razliku između, kako on kaže, “smrtonosnog grijeha” i “grijeha koji nije smrtonosan.” (1. Ivanova 5,16) Ne pravi on tu razliku stoga što, u njegovim očima, ima dvije vrste grijeha. On upravo naglašava da je “svaka nepravедnost grijeh”. (1. Ivanova 5,17) Prema njemu, postoje dva moguća grješnikova stava prema Bogu: stav pobune koji vodi u smrt i stav pokajanja koji vodi u život.

Stav pobune protiv Boga stav je onoga tko živi u stalnom kršenju Božjeg Zakona, a stav onoga koji se kaje stav

je čovjeka koji se pomirio s Bogom i u kojem počiva Bog. Čak i kad mu se dogodi da prekrši jednu ili drugu Božju zapovijed, "taj grijeh ne vodi k smrti" jer je priznat i oprostjen. Stoga Bog daje život onome tko se kaje i zato će ga dati "onima, naime, koji ne griješe smrtonosno". (1. Ivanova 5,16)

Razliku koju Ivan tako utvrđuje između stava kršćanina koji ne želi više griješiti i stvarnosti života bez grijeha uspostavio je i Pavao između relativnog savršenstva "savršenih" i apsolutnog savršenstva koje će tek doći. Kao što je to slučaj sa savršenstvom, tako će i apsolutna pobjeda nad grijehom tek doći. Svakako, savršenost na koju Bog poziva sve kršćane na ovom svijetu podrazumijeva napokon pobjedu nad "voljnim" grijesima. Ali, dokle god se nalazimo "u ovom tijelu smrti", ostajemo grješnici koji mogu zgriješiti. Ako tražimo nešto više od toga, znači da ne poznajemo istinu, već sebe varamo, a Bogu pripisujemo neistinu.

Savršenost u ljubavi

Činjenica da je grješnik ne bi trebala sprječavati kršćanina da teži k savršenosti. Ali, prema Ivanu, ona se može ostvariti samo u ljubavi prema Bogu i bližnjima te u poslušnosti svetim zapovijedima.

U svojoj poslanici Ivan dva puta izjavljuje da je "Bog ljubav". (1. Ivanova 4,8.16) Dakle, "u tome nam se očitovala ljubav Božja što je Bog poslao na svijet svoga jedino-rođenog Sina da živimo po Njemu. U ovome se sastoji ljubav: nismo mi ljubili Boga, nego je On ljubio nas i poslao Sina svoga kao žrtvu pomirnicu za naše grijeha". (1. Ivanova 4,9.10)

Naša ljubav prema Bogu nalazi, dakle, svoj izvor u Njegovoj ljubavi. "Što se nas tiče, mi ljubimo, jer je On nas ljubio prije." (1. Ivanova 4,19) Zato, "ako je Bog nas tako ljubio, i mi moramo ljubiti jedan drugoga." (1. Ivanova 4,11)

“Jer kakav je On, takvi smo i mi u ovom svijetu; u tome je ljubav *savršena* u nama.” (1. Ivanova 4,17) Kao što nas Bog ljubi, i mi trebamo ljubiti svoju braću jer “tko ljubi Boga, neka ljubi i svoga brata!” (1. Ivanova 4,21)

Za Ivana je bratska ljubav pravi znak kršćanske savršenosti. Ona je, u pravom smislu te riječi, dokaz da je netko “od Boga rođen i poznaje Boga” (1. Ivanova 4,7) jer “ako netko tvrdi: ‘Ljubim Boga’, a mrzi svoga brata, lažac je; jer tko ne ljubi svoga brata koga vidi, ne može ljubiti Boga koga ne vidi”. (1. Ivanova 4,20) Ali, “ako ljubimo jedan drugoga, Bog ostaje u nama, i Njegova je ljubav u nama *savršena*”. (1. Ivanova 4,12)

Prema tome, ljubav je *savršena* samo u onoj mjeri u kojoj se izražava u djelima i prema Bogu i prema bližnjem te u poslušnosti zapovijedima. Doista, tumači Ivan, “po tome znamo da ljubimo djecu Božju: kada god ljubimo Boga i vršimo Njegove zapovijedi, jer u ovome stoji ljubav prema Bogu: da vršimo Njegove zapovijedi. A Njegove zapovijedi nisu teške, jer sve što je od Boga rođeno pobjeđuje svijet”. (1. Ivanova 5,2-4)

Ova istina je toliko bitna za Ivana da smatra potrebnim ponoviti je više puta. “Ako vršimo Njegove zapovijedi, po tom znamo da Ga poznajemo. Tko tvrdi: ‘Poznajem Ga’, a ne vrši Njegove zapovijedi, lažac je, i u njemu nema istine. Ali tko god vrši Njegovu riječ, uistinu, u tome je do savršenstva došla ljubav Božja. Po tome znamo da smo u Njemu”. (1. Ivanova 2,3-5)

Zaključak

Za apostola Ivana je rečeno da je bio apostol ljubavi. Ne samo što je to doista bio; bio je i učenik “kojega je Isus osobito ljubio”. (Ivan 19,26, 20,2; 21,7) On je Božju ljubav, otkrivenu u Isus Kristu, uzeo kao glavni predmet svojih spisa. I kao što se Božja savršenost otkriva u njegovoj milosti prema čovjeku, tako se i ljudska savršenost treba otkriti

u ljubavi prema Bogu i bližnjemu. “Tko tvrdi da ostaje u Njemu [u Kristu], taj mora tako živjeti kako je On živio.” (1. Ivanova 2,6)

Kako za Ivana, tako i za Isusa i Pavla, ljubav je u pravom smislu te riječi vidljivi znak savršenosti. Ona se iskazuje naročito u načinu kako ljubimo i držimo zapovijedi jer, bez ljubavi “bio bih ništa”, bez obzira kakve druge kršćanske vrline imam! Pavao dodaje: “Kad bih na hranu siromasima razdao sve svoje imanje, kad bih tijelo svoje predao da se sažee, a ljubavi ne bih imao, ništa mi koristilo ne bi.” (1. Korinćanima 13,2.3)

Ljubav je doista “veza savršene skladnosti” (Kološanima 3,14), a tko želi biti savršen, mora postati milosrdan kao što je Otac milosrdan (Luka 6,36) u svim svojim odnosima s ljudima. To je cilj kojem nas pozivaju svi biblijski primjeri koje smo proučili. Ostaje nam još da proučimo božanska sredstva koja nam Bog daje na raspolaganje kako bismo dostigli kršćansku savršenost.

Sedmo poglavlje

BOŽANSKA SREDSTVA U SLUŽBI SAVRŠENOSTI

Budući da smo proučili pojam savršenosti te ispitali njezine razne strane, ostaje važno pitanje: kojim djelotvornim sredstvima Bog čini mogućim ono što je čovjeku nemoguće? Koja su nam to božanska sredstva na raspolaganju da dostignemo savršenost, da “postignemo nagradu – nebesko stanje u koje nas je Bog pozvao po Kristu Isusu”. (Filipljanima 3,14)

Bilo bi neshvatljivo da je Bog tako jasno ukazao na cilj kršćanskog života, a da istodobno nije dao učinkovita sredstva za njegovo postizanje. Kad sve dobro promotrimo, razlikovat ćemo najmanje tri takva sredstva, a sva su namijenjena da nas vode Isusu Kristu bez kojeg nema mogućeg savršenstva. Ta sredstva su: Sveto pismo, Božji zakon i Sveti Duh. Iako spomenuta sredstva djeluju istodobno, u savršenom skladu, proučavat ćemo ih jedno za drugim.

Svjedočanstvo Svetog pisma

Moglo bi se mnogo toga reći o Bibliji koja je prihvaćena kao Božja riječ, o njezinom nadahnuću, njezinoj isti-

nitosti, njezinom autoritetu. Ovdje ćemo razmatrati samo njezinu ulogu u vezi "savršenosti svetih". Bez Biblije nitko ne bi ništa saznao o Bogu i Isusu Kristu. "A ovo je vječni život: spoznati Tebe, jedino pravog Boga, i onoga koga si poslao, Isusa Krista." (Ivan 17,3)

Središnja je tema cijelog Pisma Osoba i djelo Isusa Krista. Sâm je to rekao Židovima kad su tražili dokaz o Njegovom mesijanstvu: "Vi istražujete Pisma u kojima mislite da ima život vječni. I upravo ona svjedoče za mene." (Ivan 5,39)

Na putu u Emaus onog jutra po uskrsnuću Isus je to isto učinio onoj dvojici učenika: "I počeo od Mojsija te, slijedeći sve proroke, protumači im što se na Njega odnosilo u svim Pismima." (Luka 24,27) Zatim, kad se svima javio, ponovno je objasnio: "Ovo je ono što sam vam govorio dok sam još bio s vama. Trebalo je da se ispuni sve što je o meni pisano u Mojsijevu zakonu, u Prorocima i Psalmima. Tada im prosvijetli razum da razumiju Pisma..." (Luka 24,44.45).

Sveto pismo je više nego izvor informacija. Za one koji ga prihvaćaju kao Božju riječ ono je sila posvećenja. Upravo to Isus objašnjava onima koji su vjerovali Njegovoj riječi pošto im se otkrio kao Mesija: "Ako ustrajete u mojoj nauci, uistinu ste moji učenici; upoznat ćete istinu, a istina će vas osloboditi." (Ivan 8,31.32) Ovim riječima Isus nije samo spomenuo uvjet koji treba ispuniti da bi netko postao Njegovim sljedbenikom, dakle vjerovati i ostati u Njegovoj riječi, već je ukazao i na njezinu ulogu u životu Njegovih sljedbenika, a to je: upoznati istinu i njezinu moć oslobođenja.

U više svojih parabola Isus je usporedio silu Božje riječi sa sjemenom posijanim u zemlju. Bez obzira spava li sijač ili je budan, "sjeme niče i raste, a da on o tome ništa ne zna. Zemlja sama od sebe donosi rod, najprije stabljiku, zatim klas – potom pun klas zrna..." (Marko 4,26-28) Tako je i s čovjekom "koji čuje i razumije riječ, te rodi i donese rod..." (Matej 13,23)

Budući da je stekao takvo iskustvo u vlastitom životu, Pavao rado piše kršćanima u Rimu: "Ja se ne stidim Evan-

delja, jer je ono sila Božja za spasenje svakomu vjerniku..., jer u njemu se očituje pravednost Božja...” (Rimljanima, 1,16.17)

Govoreći o toj tajanstvenoj sili Pisma, apostol piše u svojoj Poslanici Hebrejima: “Uistinu je živa i djelotvorna riječ Božja. Ona je oštija od svakog dvosjeklog mača i prodiere do rastavljanja duše i duha, zglobova i moždine, i može suditi nakane i misli srca.” (Hebrejima 4,12) Drugim riječima, bolje od najdjelotvornijeg oružja Božja riječ djeluje do našeg najdubljeg bića iznoseći na vidjelo skrivene osjećaje i najtajnije misli ljudskog srca.

Prema tome, Sveto pismo je božansko sredstvo kojim se Bog služi ponajprije da govori ljudima i dovede ih Isusu koji jedino može iznutra preobraziti čovjeka po svojem obličju. Upravo radi tog razloga potrebno je propovijedati evanđelje “po svemu svijetu, svim narodima za svjedočanstvo” (Matej 24,14) jer, kao što Pavao piše svojem učeniku Timoteju: “Svako je Pismo od Boga nadahnuto i korisno za pouku, za karanje, za popravljavanje i odgajanje u pravednosti, da čovjek Božji bude savršen – opremljen za svako djelo ljubavi.” (2. Timoteju 3,16.17)

Nemoguće je bolje opisati ulogu Svetog pisma u laganom procesu rasta i duhovne zrelosti kojom kršćanin napreduje iz savršenosti do savršenosti.

Odgajateljska uloga Zakona

Drugo božansko sredstvo koje nam je dano kako bi osvijetlilo put koji vodi u kršćansku savršenost svakako je Božji Zakon. On doista čini jezgru Svetog pisma oko koje se kreće cijela Božja objava. “Prstom Božjim napisane” na kamenim pločama, Deset zapovijedi su pravi izraz Božjeg karaktera i Njegove volje prema čovjeku. (Izlazak 31,18; 32,16).

Nažalost, danas postoji vrlo ozbiljan nesporazum u vezi uloge Zakona prema spasenju. Stoljećima su Židovi i kršćani vjerovali u spasenje djelima Zakona, dok danas mnogi vje-

ruju u suprotnu zabludu, isto tako opasnu, a to je da vjera u Isusa oslobađa vjernika od držanja Božjeg Zakona. Te dvije teške zablude potpuno su u proturječnosti s učenjem Isusa i apostola. Za njih nikad nije bilo upitno treba li držati Zakon, već više pod kojim uvjetima i na koji način ga je moguće držati.

Sasvim je sigurno da Bog nije dao Zakon kao sredstvo spasenja. “Kad bi bio dan Zakon koji bi mogao dati život, onda bi opravdanje dolazilo doista od Zakona!” (Galaćanima 3,21) Još više od toga: “Ako opravdanje dolazi po Zakonu, onda je Krist uzalud umro.” (Galaćanima 2,21) To nije stoga što bi Zakon bio nesavršen. Naprotiv, Pavao tvrdi da je Zakon “bez sumnje svet, a zapovijed i sveta, i pravedna, i dobra”. (Rimljanima 7,12) Međutim, Zakon nije po sebi izvor života koje bi moglo dati život ili ga pak održavati. Još više, on je potpuno nemoćan osloboditi čovjeka od ropstva grijeha jer je “zbog tijela bio nemoćan”. (Rimljanima 8,3) Eto, zato ne može biti spasenja kroz samu poslušnost Božjem Zakonu.

Nitko se nije toliko borio protiv vjerovanja u spasenje djelima Zakona kao apostol Pavao. To ne znači da je veliki apostol poricao važnost držanja Zakona, kao što to neki danas tvrde. Naprotiv, Pavao piše: “Obrezanje ne vrijedi ništa..., već vršenje Božjih zapovijedi.” (1. Korinćanima 7,19) Prema Pavlu, mi smo pak “stvoreni u Kristu Isusu radi djela ljubavi koja Bog unaprijed pripremi da u njima živimo...” Drugim riječima, nismo spašeni “*djelima*”, već “*radi djela ljubavi*”, objašnjava Pavao, “kao rod Božje milosti”. (Efežanima 2,8-10)

Nitko, također, nije znao bolje od Pavla objasniti odgovnu ulogu Zakona u procesu spasenja kroz milost, a pomoću vjere. Tu ulogu Zakona on je ovako opisao: “Prema tome, Zakon nam je bio čuvar [*pedagogos*, odgajatelj] da nas vodi u Krista.” (Galaćanima 3,24) To Pavao ne kaže samo za moralni zakon, već i za obredne zakone. Doista, levitska služba u svetišću također je imala cilj pripremiti vjernike

Starog zavjeta na Mesijin dolazak. Služba u svetištu bila je predstava djela spasenja koje je Krist trebao izvršiti kao Janje Božje, predodređeno da uzme grijeha svijeta.

Pišući kršćanima koji su proizašli iz judaizma, pisac poslanice Hebrejima naročito se trudio pokazati kako je Zakon u Starom zavjetu imao cilj voditi Kristu, a kroz Njega u savršenost. Doista, piše on, "pa da je *savršenstvo* bilo ostvareno levitskim svećeništvom", Bog ne bi morao utvrđivati drugog Velikog svećenika u "Sinu, koji je zauvijek *savršen*". (Hebrejima 7,11.28) Budući da žrtve i prinosi koji su u Starom zavjetu neprekidno prinašani nisu mogli "*učiniti savršenim*", s obzirom na savjest, onoga koji vrši bogoslužje..." (Hebrejima 9,9; 10,1), Bog je "uistinu jednim jednim prinosom [Isusa Krista] učinio zauvijek *savršenim* one koje posvećuje". (Hebrejima 10,14)

A budući da Zakon pod Starim zavjetom "ništa nije priveo *k savršenstvu*", Bog "uvodi bolju nadu... kojoj je Isus postao jamac boljega Saveza". (Hebrejima 7,19.22) Zahvaljujući Njegovom posredovanju, Zakon nije više samo napisan na kamenim pločama, već će moći biti zapisan u samom srcu vjernika, po obećanju koje je dano prorocima Jeremiji i Ezekielu. "Ovo je Savez koji ću sklopiti s njima, veli Gospodin: Staviti ću zakone svoje u srca njihova i upisati ću ih u pamet njihovu..." (Hebrejima 10,16; 8,10)

Gospodin nije mogao jasnije pretkazati promjenu koja je morala nastupiti u ulozi Zakona zahvaljujući djelu Isusa Krista. Otada će Zakon još djelotvornije vršiti svoju ulogu čuvara (*pedagoga*) da bi vodio ljude Kristu. Jer "Zakon, uistinu, služi samo točnoj spoznaji grijeha". (Rimljanima 3,20; 7,7) Doista, onaj "tko pomno promotri *savršeni Zakon slobode*" (Jakov 1,25), vidjet će se onakav kakav zapravo jest.

Bez Zakona ne bi bilo spoznaje o grijehu, pa prema tome ni bilo kakve potrebe za nekim spasiteljem, a još manje za milošću. Ali, upravo osjećajem krivnje Zakon postiže da se rodi želja za oslobođenjem od nje. Tako, eto,

Zakon služi kao pedagog (čuvar, vodič), da vodi Kristu kako bismo mogli biti “svi opravdani darom Njegove milosti”. (Rimljanima 3,24; Efežanima 2,8)

Zakon ima još jednu ulogu, a to je da nas upozna s Božjom voljom. Budući da je Zakon izraz Božjeg karaktera, on je sâm po sebi i izraz Njegove pravednosti, ljubavi i Njegove savršenosti. Budući da je Zakon “svet, pravedan i dobar”, on sadrži moralna i duhovna načela koja su ljudima potrebna da bi mogli “uočavati što je volja Božja: što je dobro, ugodno i *savršeno*”. (Rimljanima 12,2)

Svakako, sami smo nemoćni držati Božje zapovijedi. Isus je stoga rekao: “Ljudima je to nemoguće!” Apostol Pavao je objasnio razloge tome: “Zakon je, znamo, duhovan, a ja sam tjelesan, prodan u ropstvo grijeha... ja, naime, znam da nikakvo dobro ne stanuje u meni..., zaista, htjeti dobro jest u mojoj moći, ali nije učiniti ga.” (Rimljanima 7,14.18) Ali, evo, kroz vjeru u Isusa Krista, Bog nam je dodijelio svoju milost, ali ne da nas oslobodi poslušnosti zapovijedima, već da nas oslobodi grijeha i učini nas sposobnim činiti Njegovu volju. “Bog je, naime, Onaj koji proizvodi u vama i htijenje i djelovanje da Mu se možete svidjeti.” (Filipljanima 2,13)

Prema tome, Zakon vodi grješnika Kristu, kao vodič svojem Učitelju, te ga Krist ispunjava kajanjem, oprašta mu i preobražava ga da može držati Božje zapovijedi. Daleko od toga da je ukinuo Zakon, novi zavjet s Bogom u Isusu Kristu konačno ga potvrđuje. Ono što je Zakon promijenio, to je odnos između čovjeka i Zakona. Zahvaljujući Isusu Kristu, Zakon nije više čovjekov vanjski Zakon, uklesan “u kamene ploče”, nego “na pločama tjelesnim – u srcima..., napisan ne crnilom, nego Duhom Boga živoga”. (2. Korinćanima 3,3)

Djelo Svetog Duha

Doista, bez Božjeg Duha, koji je također Kristov Duh, ni Sveto pismo ni Božji Zakon ne bi mogli vršiti odlučujuću

ulogu na kršćaninovom putu k savršenosti. Jedno i drugo su samo oruđa savršenosti tek pod utjecajem Duha. "Ljudi su govorili od Boga, potaknuti od Duha Svetoga." (2. Petrova 1,21) Isti je Duh, koji je nadahnjivao Sveta pisma, potreban i da bi čovjek razumio istine koje ona sadrže. Isto tako, Zakon bez Duha ne može učiniti da savjest postane osjetljivom, a nema ni govora o poslušnosti Božjim zapovijedima bez sile Svetog Duha koju "očituje u nama". (Efežanima 3,20)

Uistinu, priroda Svetog Duha je tajna koja nam nije otkrivena. Isus je samo rekao da je Duh "Utješitelj, Duh istine koji izlazi od Oca". (Ivan 15,26) S druge strane, jasno objašnjava ulogu koju Duh treba vršiti u djelu spasenja, najprije u Isusovom vlastitom životu, a zatim u životu onih koji će povjerovati u Njega tijekom stoljeća, a s ciljem svojeg posvećenja.

Glavni cilj i smisao Isusovog dolaska na svijet prije dvije tisuće godina bio je pomirba ljudi s Bogom kroz službu Isusa Krista i Svetog Duha kojeg On donosi. Rođen Duhom, posvećen Duhom prilikom krštenja, Isusa je vodio Duh koji je u Njemu prebivao u punini. Apostol Pavao kaže: "Onaj koji je tijelom očitovan" bio je "Duhom opravdan". (1. Timoteju 3,16) Bez Duha Isus nije mogao s uspjehom izvršiti djelo spasenja radi kojeg Ga je Bog poslao na svijet.

U više navrata Isus je govorio "o Duhu kojeg trebaju primiti oni koji uzvjeruju u Njega". I evanđelist objašnjava sa svoje strane: "Duh, naime, ne bijaše još dan, jer Isus ne bi još proslavljen." (Ivan 7,39) Stoga je Isus, najavivši svoj odlazak, ovako umirivao učenike: "Ipak vam istinu velim: vama je bolje da ja odem, jer ako ne odem, Branitelj neće doći k vama. Odem li, poslat ću Ga k vama. On će, kad dođe, dokazati svijetu zabludu s obzirom na grijeh, na pravednost i na sud..." (Ivan 16,7-10)

Ovim je riječima sâm Isus jasno objasnio ulogu Svetog Duha svojim učenicima i svim ljudima. "A kad dođe On, Duh istine, uvest će vas u svu istinu." (Ivan 16,13) "Kad

dode Branitelj, kojega ću ja poslati od Oca, Duh istine koji izlazi od Oca, svjedočit će za me..." (Ivan 15,26)

Čim je uskrsnuo, Isus je obnovio obećanje koje je dao one večeri pred svoj odlazak: "A vi ćete domalo biti kršteni Duhom Svetim." (Djela 1,5) Zatim ponavlja: "Ali, primit ćete snagu pošto Duh Sveti dode na vas, pa ćete mi biti svjedoci u Jeruzalemu, u svoj Judeji, u Samariji i sve do kraja zemlje." (Djela 1,8)

Dakle, ono što je obećao dvanaestorici apostola i ispunio na dan Duhova, Isus obećava i svima koji će se odati pozivima Svetog Duha. Jer, otkako se uznio na Nebo, Krist bez prestanka želi privući sve ljude k sebi (Ivan 12,32) da bi im otkrio sva blaga Svetog pisma i osposobio ih da žive, uz pomoć Duha, "tako kako je On živio." (1. Ivanova 2,6)

Doista, od dana Duhova, Božji Duh nam je dan-danas na raspolaganju. Otada Bog daje svojeg Duha onima koji Ga mole (Luka 11,13) te onog tko Ga prima ispunjava Kristovim Duhom i useljava se u njega. Kao što se Bog utjelovio u Isusu Kristu Svetim Duhom, isto tako će Krist istim Duhom prebivati u onom koji ga prima. Tako je, dakle, svojom službom Isus otvorio put Duhu i dao život novom naraštaju ljudi koje Duh preobražava.

Apostol Pavao naročito naglašava ulogu Svetog Duha u "usavršavanju svetih". "Ako tko nema Kristova Duha, nije Kristov", izjavljuje on. (Rimljanima 8,9) "Tako ne može priznati Isusa kao Gospodina nego pod djelovanjem Duha Svetoga" (1. Korinćanima 12,3), ali ako Duh "prebiva u nama", "sam Duh svjedoči zajedno s našim duhom da smo djeca Božja". (Rimljanima 8,9.16)

Suprotno nekim mišljenjima, Božji Duh nije povlastica ili isključivo pravo pojedinca. Onima koji su tako smatrali u Korintu, Pavao poručuje: "Mi smo svi kršteni jednim Duhom u jedno tijelo i svi smo napojeni jednim Duhom." (1. Korinćanima 12,13) Stoga kroz Krista "imamo pristup k Ocu u jednome Duhu". (Efežanima 2,18)

U namjeri da bude što jasniji u svezi s djelovanjem Duha u čovjeku, Pavao objašnjava da nas "Duh života u Kristu Isusu" oslobađa "od zakona grijeha i smrti...", da bi se ispunio pravedni zahtjev Zakona". (Rimljanima 8,2.4) Drugim riječima, Sveti Duh nam je dan kako bismo bili sposobni "hodati po Duhu", iz napretka u napredak, u izvršavanju Božje volje.

Dar Božjeg Duha, dakle, božansko je glavno oruđe za sav naš duhovni život. Bez Duha nitko ne može tvrditi da je Kristov učenik. Duh je istodobno izvor našeg novog života u Kristu i uvjet našeg unutarnjeg preobražaja da nalikujemo savršenosti koja je u Kristu. Doista, nema savršenosti bez utjecaja Božjeg Duha koji snažno djeluje u srcu onoga tko je vjerom primio samog Gospodina Isusa Krista.

Drugi dio

**SAVRŠENOST
KRŠĆANSKOG KARAKTERA**

Komentar Ellen G. White

Osmo poglavlje

ELLEN G. WHITE I KRŠĆANSKA SAVRŠENOST

Među piscima koji su pristupali proučavanju teme o kršćanskoj savršenosti nema nijednog, koliko znamo, koji je to činio s takvom vjernošću duhu Biblije i tako dubokim duhovnim poznavanjem kao Ellen G. White (1827.–1915.).

Ellen White je bila vrlo plodna spisateljica. Njezino književno djelo obuhvaća sedamdesetak godina njezinog aktivnog života. U vrijeme njezine smrti spisi su joj brojili više od 120.000 stranica, od čega su 24 djela prevedena na brojne jezike, tiskanje dvaju djela bilo je u tijeku, 4600 članaka objavljeno je u raznim časopisima, gotovo 200 brošura sadrže razne teme, a još su tisuće stranica u rukopisu. Od njezine smrti 1915. godine objavljeno je pedesetak djela kao zbirka tema iz njezinih spisa.

Djelo u čijem je središtu Isus Krist

Sve su teme i predmeti u njezinim spisima nadahnuti Biblijom. Prema njoj, samo Biblija može služiti kao mjerilo istine. Ona je sastavila duhovni komentar u četiri debela sveska, od Postanka do Otkrivenja. Peti svezak upotpunjuje

niz, a posvećen je borbi između dobra i zla tijekom dvadeset stoljeća kršćanske povijesti. Međutim, osoba Isusa Krista ostaje njezina najomiljenija tema kojoj je posvetila više knjiga. Najvažnija je ona o Isusu Kristu (*Čežnja vjekova*), a najraširenija knjiga *Koraci prema Kristu*. Ova posljednja je prevedena na više od 120 jezika i tiskana u milijunima primjeraka. Više drugih djela bilo je posvećeno Isusovom učenju, kao što su *Misli s Gore blaženstva* i *Kristove priče*. Njezinu pozornost privlačile su sve teme koje su se ticale duhovnog života kršćanina, njegovog zdravlja i odgoja.

Iako izgleda malo čudno, nijedna od njezinih knjiga nije bila neposredno posvećena kršćanskoj savršenosti ili savršenosti kršćanskog karaktera. U stvarnosti, međutim, taj pojam je svugdje prisutan. To je ideal koji je Isus Krist postigao i koji se stalno nudi svakom kršćaninu. Riječi kao što su “savršenost”, “savršen” nalazile su se tisuće puta pod njezinim nadahnutim perom, a izrazi “savršenost karaktera” 422 puta i “kršćanska savršenost” točno 66 puta. Stoga ne bismo mogli ovdje razmatrati taj predmet u njegovim najmanjim pojedinostima. Zadovoljit ćemo se načinivši sintezu o ovom predmetu, poštujući pritom što je više moguće izraze koje je spisateljica upotrebljavala.

Budući da Ellen White vjeruje u savršenost, trudila se učiti o tome u svim svojim spisima. Neprestano poziva svoje čitatelje da teže k savršenosti svim svojim bićem, oslanjajući se na Božju milost. Savršenost je za nju ne samo Božji dar i prednost za svakog čovjeka, već i divna mogućnost neograničenog duhovnog razvitka kojem je Isus primjer “savršenog rasta”. “Ljudska priroda koja je dostigla savršenost Kristovog karaktera u njezinim je očima izvanredno otkrivenje Božje sile za spasenje čovjeka.”

Sasvim ovisna savršenost

Važno je početi ovo proučavanje istražujući osobito smisao kojeg je Ellen White općenito pridavala riječi “savrše-

nost". Unatoč nekim malo apsolutnijim izrazima kojima su se neki poslužili da iz njih izvuku krive zaključke, ona nam je, naprotiv, predočila kršćansku savršenost kao uglavnom relativan pojam, kao uvjetnu savršenost.

Svakako, brojni tekstovi nas pozivaju na savršenost koja bi trebala biti kao savršenost samoga Boga. Neki drugi tekstovi pak tvrde da bim naša savršenost treba biti kao što je Kristova, koji je naš primjer. Kao što nas sâm Isus poziva da budemo "savršeni kao naš Otac nebeski", tako Ellen White piše: "Ideal kršćanskog karaktera je sličnost s Kristom." (8T 64)

"Ideal kršćanskog karaktera je da liči na Krista. Kao što je *Sin čovječji vodio savršeni život, Njegovi učenici trebaju također voditi savršeni život.*" (J. C. 301) "Bog zahtijeva od svoje djece savršenost." (PS 273)

To su njezini uobičajeni izrazi. Ipak, pomno proučavanje ne dopušta nikakvu sumnju u ovisni karakter savršenosti na koju misli Ellen White i na koju nas stvarno poziva. "Sve osobine savršenog karaktera nalaze se u Bogu koji je apsolutno savršen." (PS 285)

Ako nam je i dana "prednost da imamo te osobine, da smo nalik na Onoga koji je naš savršeni i božanski primjer, nećemo nikada biti više od Njegovog obličja." "*Mi se ne možemo izjednačiti s Njim (koji je naš primjer), ali nas Bog neće primiti ako se ne pokušavamo ugledati i ličiti na Njega prema sposobnostima koje nam je Bog dao.*" (2T 549) Doista, ono što Bog zahtijeva od nas jest da činimo sve što je u našoj moći. "On poziva svako ljudsko biće da učini što najviše može", a zahtijeva "moralnu savršenost od svih." (PS 285)

Kristov poziv da budemo savršeni "kao što je Otac nebeski savršen" u mislima Ellen White sadržava vrlo relativan, ovisan smisao. O tome je pisala i govorila u više navrata: "Kao što je Bog savršen *u svojoj sferi*, čovjek treba biti savršen *u svojoj sferi.*" (MM 112,113, 8T 64, 4T 591, PP 562) Na drugom mjestu kao da uvjetuje ili povezuje moralnu savršenost s osobnom prirodom svakog od nas: "S

našim ograničenim sposobnostima mi trebamo biti sveti u našoj sferi kao što je Bog svet u svojoj sferi. Po mjeri naših mogućnosti, mi trebamo gajiti istinu, ljubav i savršenost božanskog karaktera. Kao što vosak prima otiske pečata, tako naša duša treba primiti otisak Svetog Duha i zadržati Kristovo obličje.” (MC, I., 395)

Prema tome, pojam savršenosti poprima vrlo istančane obrise. Ellen White najprije razlikuje stupnjeve savršenosti kod svega što je Bog stvorio. “Savršenstvo postoji u najmanjem od Božjih djela kao i u onim najvećim.” (ED 111, *Odgoj* 102) Postoje i različiti stupnjevi savršenosti od jedne do druge osobe: “Sve ne dosežu do istog razvitka, niti rade isti posao s istom sposobnošću. Bog ne očekuje da isop [miloduh mirisni] dostigne mjere jednog cedra, niti da maslina naraste kao veličanstvena palma, ali svatko treba imati cilj da dostigne najveću visinu što je moguće, a sve to zahvaljujući sjedinjenju ljudske snage s božanskom silom.” Još više od toga, za istu osobu postupni razvitak njezinog duhovnog života može biti stalno na razini savršenosti. Doista, kao što je biljka savršena u svakom stupnju svojeg razvitka, tako isto “na svakom stupnju razvitka naš život može biti savršen”. (ED 102, *Odgoj* 94)

Međutim, savršenost na koju vjernik može računati još uvijek je ovisna u jednom drugom smislu: o nesavršenosti same svoje grješne prirode! Ne samo da je savršenost tijela nemoguća, već je i moralna savršenost ograničena načinom kojim smo živjeli prije svojeg obraćenja te fizičkim, intelektualnim i moralnim posljedicama prijašnjeg života. Zato Ellen White i govori o ljudima čiji su grijesi bili oprošteni, ali koji još uvijek nose njihove ožiljke, obilježja i posljedice u ostatku svojeg života. (3BC 1158, 5T 40,41)

Ma koliko naša savršenost može biti relativna, ovisna, ipak je “potrebno da se svi oni koji žele biti Božji suradnici trude da usavršavaju sve organe svog tijela, sve moći svog uma” (PS 336) jer, “iako je nemoguće postići savršenost tijela, možemo težiti kršćanskoj savršenosti duše”. (MC II.,

36) Ta savršenost se upravo traži od nas. Ali, i tu je potrebna jasnoća: je li ta kršćanska savršenost duše relativna u odnosu na Božje djelovanje? “Ono ne ovisi o onome što čovjek može učiniti, već više o onome što Bog može učiniti za čovjeka kroz Krista.” (MC II., 37)

Napokon, moralna savršenost koju Ellen White stalno spominje jasno je označena izrazom koji se neprestano nalazi pod njezinim perom: *savršenost kršćanskog karaktera!*

Savršenost kršćanskog karaktera

“Zahtijeva li Gospod savršenost otkupljenih? On zahtijeva savršenost u oblikovanju karaktera!” (5BC 1085) Ovdje se, dakle, radi o jasno određenoj savršenosti, što nije ništa manje od izričitog zahtjeva. “Bog će primiti samo one koji imaju uzvišeni ideal. On poziva svako ljudsko biće da učini što najbolje može. Moralna savršenost se zahtijeva od svih. Ne spuštajmo nikad razinu pravde da bismo je podesili prema našim naslijeđenim ili stečenim naklonostima k zlu. Sjećajmo se uvijek i bez prestanka da je nesavršenost karaktera grijeh.” (PS 285)

O izgrađivanju karaktera neposredno ovisi naš kršćanski život na ovom svijetu i u vječnosti. “*Karakter određuje ovaj život kao i život koji dolazi.*” (ED 105) On je ujedno “žetva života” (ED 105) i “putovnica za vječnost”. (ED 13) Nema ničeg važnijeg od izgradnje karaktera i ničeg što ima “veću cijenu pred Bogom”. “Remek djela ljudske spretnosti nemaju ništa što bi se moglo usporediti s ljepotom karaktera.” (ED 254) Isus mu posvećuje najbolje od svojeg učenja. “On ništa ne govori što bi moglo zadovoljiti radoznalost ili poticati sebično častoljublje. Nije se bavio apstraktnim teorijama već *onim što je bitno za razvitak karaktera*; onim što će povećati čovjekovu sposobnost da upozna Boga i pojačati njegovu moć da čini dobro.” (ED 77,78, *Odgoj* 72)

Otada shvaćamo da je “izgradnja karaktera najvažnije djelo koje je ikada bilo povjereno ljudskim bićima; *i nika-*

da ranije njegovo marljivo izučavanje nije bilo tako važno kao sada." (ED 229, Odgoj 203) Svakako, *"pravo izgrađivanje ne podcjenjuje vrijednost znanstvenih spoznaja ili literarnih dostignuća; ali više od poznavanja činjenica, ono cijeni energiju; više od energije, dobrotu; više od intelektualnih dostignuća, karakter. Svijetu nisu toliko potrebni ljudi blistava uma koliko ljudi plemenita karaktera".* (ED 229, Odgoj 203)

"Ali takav karakter nije plod slučaja; on se ne može pripisati osobnoj naklonosti ili darovima providnosti. *Plemeniti karakter je plod samodiscipline, pokoravanje niže prirode višoj – predanja samog sebe službi Bogu i bližnjima iz ljubavi.*" (ED 55, Odgoj 50) To je i djelo strpljivosti i ustrajnosti. "Savršenost karaktera je *djelo cijelog života*, a nemoguće ga je dostići onima koji ne žele hodati putem koji je Bog označio, a čiji se usponi mogu svladati samo postupno i s trudom. Ne varajmo se, iz dana u dan treba samo rasti u Kristu." (5T 500)

Uostalom, *"Krist nam nije nikad rekao da je lako dostići savršenost karaktera.* Plemenit i dobro uravnotežen karakter sa svih strana ne nasljeđuje se. On nam se ne događa slučajno. *Plemeniti karakter se stječe osobnim trudom te Kristovom zaslugom i milošću.* Bog daje sposobnosti i talente, a mi oblikujemo karakter. *On se stvara teškim i oštrim borbama s našim "ja".* Treba voditi bitku za bitkom s našim nasljednim sklonostima. S najvećom skrbi treba ocjenjivati samog sebe i ne biti milostiv nijednoj crti karaktera koja bi bila manjkava." (PS 286)

Djelo je to Božje milosti

Iako je savršenstvo karaktera u velikoj mjeri "rezultat naših osobnih napora" (RH, 26. 8. 1884), ono nije manje djelo Božje milosti. *Zapravo, savršenost karaktera je plod prisne suradnje Boga i čovjeka.* Kroz Isusa Krista Bog pruža čovjeku snagu da ostvari divan ideal savršenosti kršćan-

skog karaktera. Stoga se također "Gospod može nadati da dostignemo savršenost koju je Isus Krist bio otkrio u svojoj ljudskoj prirodi." (CG 477)

"U svojim naporima da dostigne Božji ideal kršćanin se ne smije obeshrabriti. Moralna i duhovna savršenost je Kristovom milošću i moći svima obećana." (CP 424) "S vidjelom istine koju imamo mi ne smijemo biti zadovoljni nekom osrednjom duhovnom razinom. Kao Kristovi suradnici imamo prednost sudjelovati u Njegovom stradanju. Mi, dakle, trebamo gledati Njegov život, proučavati Njegov karakter i uzimati Ga za primjer. Ono što je Krist bio u savršenosti svog ljudskog bića, mi trebamo biti u našem biću, jer trebamo oblikovati karakter za vječnost." (TM 173)

"Mi još nismo savršeni, ali je naša prednost što se možemo udaljiti od svoje ljubavi prema sebi i od grijeha te napredovati k savršenosti. Velike mogućnosti, uzvišeni i sveti vrhovi su svima dostupni." (CP 503) "Trebamo stalno napredovati i težiti k savršenosti karaktera." (T 702) "Božje kraljevstvo ne dolazi tako da upada u oči. Ono dolazi posredstvom nadahnute Riječi, unutarnjim djelom Duha, zajednicom duše s Onim koji je život. Najveći prikaz Njegove moći očituje se kad ljudska priroda postigne savršenost Kristovog karaktera." (7T 143) "Vjernici Crkve ne smiju ostati ravnodušni glede oblikovanja svojih karaktera. Stavljajući sebe pod utjecaj Svetog Duha, oni bi trebali oblikovati svoj karakter da bude odsjaj božanskog." (8T 86)

"Nitko ne smije propustiti da dostigne u svojoj sferi savršenost kršćanskog karaktera. Kristova žrtva je pružila vjerniku mogućnost da primi sve što je potrebno za život i pobožnost. Bog nas poziva da dostignemo savršenost, te stavlja pred nas Kristov primjer u Njegovoj poniznosti koja je postala savršena životom stalnog otpora zlu. *Spasitelj je pokazao da u suradnji s Bogom ljudska bića mogu još u ovom životu doseći savršenost karaktera. Takvo je obećanje nama dao Bog, da bismo mogli postići potpunu pobjedu.*" (CP 475)

Deveto poglavlje

USAVRŠIVOST — ČOVJEKOVA PREDNOST

Da bismo shvatili svu misao Ellen White u svezi sa savršenošću kršćanskog karaktera, nužno je istaknuti ono što ona smatra svojstvenim čovjekovom karakteru, a to je njegova usavršivost. U tom smislu savršenost se ne javlja kao nešto što je apsolutno dovršeno, kao neka punina koju je Stvoritelj čovjeku dodijelio već u samom početku, nego više kao mogućnost bezgraničnog razvitka koju ni vječnost neće iscrpiti.

Bog je stvorio čovjeka savršenim, ali onim savršenstvom koje je svojstveno svemu što je Bog stvorio. Međutim, čovjekova savršenost razlikuje se od savršenstva drugih stvorenja upravo po tome što jedino čovjek ima mogućnost bezgranično napredovati, po toj usavršivosti koju nemaju ni stvari u prirodi niti ikoja druga živa bića, a što je svojstveno samo čovjeku koji uživa prednost bića koje je Bog stvorio po svojem obličju.

Ova prednost sadržavala je istodobno i rizik grijeha. Istina, Bog je mogao stvoriti čovjeka drukčije nego po svojem obličju i postaviti naše praroditelje u nemogućnost da Mu budu neposlušni. "Bog ih je mogao stvoriti bez moći da

prestupe Njegove zahtjeve, *ali u tom slučaju njihov se karakter ne bi mogao razvijati*, njihova služba ne bi bila dragovoljna, već prisilna. Zato im je dao moć izbora, moć da poslušaju ili da odbiju poslušnost.” (ED 18, *Odgoj* 19)

Bit je u tome što se čovjekova savršenost nalazi u mogućnosti da bezgranično razvija svoj karakter, a to mu omogućuje jedino slobodno pokoravanje Božjim zakonima. “Iznudena pokornost spriječila bi svaki pravi razvitak uma ili karaktera; načinila bi od čovjeka automat. To nije Stvoriteljeva namjera. On želi da čovjek, vrhunsko djelo njegove stvaralačke sile, dostigne najviši stupanj razvitka.” (VJ 38)

U Edenu je Bog stvorio svemir Adama i Eve tako da im savršeno osigura tjelesni, umni i duhovni rast. “Koristan rad bio im je određen kao blagoslov da ojača njihovo tijelo, *razvije njihov um i izgradi njihov karakter*.” (ED 15, *Odgoj* 17) Da su naši praroditelji vjerno slijedili Božje naloge, “bili bi osposobljeni da sve potpunije odražavaju, tijekom cijele vječnosti, svjetlost poznavanja Njegove slave” (ED 17, *Odgoj* 18) jer je Božji cilj stvaranja čovjeka bio upravo “da čovjek što duže živi, potpunije otkriva ovaj (Božji) lik, potpunije odsjaja slavu Stvoriteljevu..., ali, zbog neposlušnosti sve je to izgubljeno...” (ED 9, *Odgoj* 12,13)

Doista, kušačevo lukavstvo bilo je da naši praroditelji povjeruju kako ih je “Stvoritelj pokušao spriječiti da postignu plemenitiji razvoj i nađu uzvišeniju sreću”. (ED 19, *Odgoj* 20) Prema tome, neposlušnoću Božjoj zapovijedi kod stvaranja čovjek je izgubio divnu prednost koja mu je bila ponudena da se razvija bez prestanka, da uživa prednost ići od savršenosti do savršenosti. “Miješanjem dobra i zla njegov je um postao pomućen, a njegove duševne i duhovne moći paralizirane.” (ED 20, *Odgoj* 21) Međutim, “da bi se božanski cilj stvaranja ipak mogao ostvariti”, Bog je počeo izvršavati plan spasenja koji bi čovjeku omogućio “obnoviti u njemu sliku njegovog Stvoritelja, *vratiti ga u stanje prvotnog savršenstva*, potaknuti razvoj njegovog tijela, uma i duše”. (ED 10, *Odgoj* 13)

Mogućnost bezgraničnog razvitka

“Božji ideal za Njegovu djecu je viši od najviše ljudske misli. Pobožnost – sličnost Bogu – to je cilj koji treba dostići.” (ED 13, *Odgoj* 15) Ipak, da se s tim u vezi ne bismo zavaravali, takav cilj ne može biti dostignut u svoj punini još u ovom životu jer je Božji ideal da pred nama samo otvori “put stalnog napredovanja”. (ED 13, *Odgoj* 159 Za onoga tko je primio moć da postane Božje dijete otpočeo je novi život. Prema tome, život se očituje u rastu. “Klijanje sjemena predstavlja početak duhovnog života, a razvitak biljke je slika razvitka karaktera. Nema života bez rasta. Biljka mora rasti ili umrijeti. Kao što je njezin rast tih i neprimjetan, ali stalan, takav je i rast karaktera. Na svakom stupnju razvitka naš život može biti savršen; ipak, ako se Božja namjera s nama ispuni, *napredovanje će biti stalno.*” (ED 102, *Odgoj* 94)

Tako shvaćena, savršenost istodobno označava stanje koje je pravi kršćanin već stekao, a isto tako i cilj koji treba dostići u budućnosti. Upravo to je položaj Kristovih učenika za koje Pavao kaže da su savršeni, a da još ipak nisu dosegli samu savršenost. To je sasvim razumljivo, “jer i naj-savršeniji kršćanin mora stalno i dalje rasti u spoznaji Božje ljubavi”. (1T 340) Što se pak tiče čovjekove usavršivosti, “mi možemo svakog dana napredovati u savršenosti kršćanskog karaktera”. (GW 274) Mogućnost čovjekovog bezgraničnog razvitka nije samo neka prednost, već prava potreba ljudske prirode. Potreba za kršćanskim karakterom takva je da Ellen White ne može zamisliti vječnost otkupljenih bez te mogućnosti bezgraničnog usavršavanja.

“U vječnosti ćemo razumjeti da je naša inteligencija mogla biti uvećana da smo primali svjetlost koju je bilo moguće primiti još ovdje na Zemlji. Teme spasenja ispunit će srce, duh i govor otkupljenih kroz svu vječnost. Izabranici će razumjeti istine koje je Krist tako vruće želio otkriti svojim učenicima, ali koje oni nisu shvaćali vjerom. *Novi*

pogledi na savršenost i Kristovu slavu otkrivat će se iz vječnosti u vječnost. Vjerni Pristav zahvaćat će iz svojih riznica da bi nam davao stara i nova blaga u stoljećima koja idu.” (PS 110)

“Oni koji su privrženi uputama božanskog Učitelja rastu bez prestanka u mudrosti, plemenitosti i čistoći te se tako pripremaju ući u tu *nebesku školu u kojoj će se nastaviti usavršavati kroz vječnost...* Kroz svu vječnost će oni napredovati u mudrosti, znanju, svetosti, istraživat će nova područja misli, otkrivati nova čuda i nove slave, razvijati bez prestanka moć poznavanja, primanja i ljubavi, a pri svemu tome znat će da pred sobom imaju još radosti, ljubavi i bezgranične mudrosti – eto, to je cilj kojem teži nada kršćana.” (CT 51,55)

“Kako budu tekla vječna stoljeća, ona će donositi sve slavnije objave o Bogu i Njegovom Sinu. Napredak u ljubavi, poštovanju i sreći pratit će u stopu napredak u znanju. Što ljudi budu više upoznawali Boga, to će više rasti njihovo divljenje prema njegovom karakteru.” (TS 736)

“Da nam je bilo moguće doći do savršenog razumijevanja Boga i njegove Riječi, ne bi bilo više za nas novih istina koje treba otkriti, ni novih spoznaja, niti kasnijeg razvitka. Bog bi za nas prestao biti najviša sila, a *ne bi bilo više ni mogućeg napretka za čovjeka.* Hvala Bogu što nije tako! Budući da je On bezgraničan, a u Njemu su sve riznice mudrosti, mi ćemo moći u vječnosti istraživati i učiti, a da nikad ne iscrpimo blaga Njegove mudrosti, dobrote i moći.” (ED 174) “Oni koji se daju naučiti od Krista na ovoj Zemlji, ponijet će sva božanska savršenstva u nebeske stanove. A i na Nebu ćemo biti pozvani da stalno napredujemo.” (MJ 95)

“Neprocjenjiva nagrada je rezervirana za one koji čine dobro, a isto tako i nebeska radost, društvo anđela, zajednica i ljubav Oca i Njegovog Sina, *usavršavanje i razvitak svih naših sposobnosti kroz vječna vremena!* Zar nisu to dovoljna ohrabrenja da nas potaknu da pružimo iskrenu

službu svojeg srca našem Stvoritelju i Spasitelju? 'Krist, nada slave, jest među vama!' (Kološanima 1,27) Poznavanje te 'tajne' daje ključ poznavanja svih drugih tajni. On otvara duši sve riznice Neba te *mogućnost bezgraničnog razvitka*." (ED 173)

Ovaj pojam o čovjekovoj savršenosti, koji je tako jasno izražen najprije ovdje, a zatim o savršenosti otkupljenih, isključuje svaku *misao o apsolutnoj savršenosti*. Apsolutna savršenost nalazi se samo u Bogu, a Krist je jedini Njegov savršeni izraz. Naša sličnost s božanskim primjerom samo je slika koja se obnavlja "u promatranju savršenosti Božjeg karaktera". (ED 12). Ako bi i bilo ičeg apsolutnog u čovjekovoj savršenosti, ona bi se sastojala u mogućnosti da stalno napreduje k savršenosti koja ga uvijek nadilazi, a pripada samo Bogu.

Sve što se, dakle, može reći o ljudskoj savršenosti bit će uvijek i neizbježno relativno, ovisno. Prema tome, potrebno je svaki put objašnjavati izraze koje Ellen White upotrebljava u svjetlosti ovog temeljnog pojma. To se naročito odnosi na sve što je napisala i govorila u svezi sa savršenstvom do kojeg trebaju stići sveti posljednjeg naraštaja.

Savršenost karaktera — cilj života

Čitajući spise Ellen White, vrlo brzo uočavamo da je sva njezina etika utemeljena na problemu moralne savršenosti do koje svaki kršćanin mora stići ako ne želi da Kristova spasonosna žrtva za njega bude uzaludna. *Ta moralna savršenost očituje se u karakteru. Stoga je jasno zašto ona pridaje važnost savršenosti karaktera*. Privlačeći nam stalno pozornost na taj osobiti problem savršenosti, Ellen White bi bez sumnje željela usredotočiti našu misao na ono što bi nas neposrednije trebalo zabrinuti.

Doista, nema druge moguće savršenosti za čovjeka prije nego što postigne savršenost karaktera. Ona uvjetuje svaku drugu, a naročito savršenost tijela. Bez preobražaja ka-

raktera, bez obnovljenja cijelog bića nema nade da ćemo sudjelovati u uskrsnuću Božje djece. Nitko neće vidjeti Boga dok nije najprije posvećen. *“Kad se Krist bude pojavio, naša iskvarena tijela bit će izmijenjena i stvorena po obličju Njegovog slavnog tijela, ali naš loši karakter neće tom prilikom biti posvećen.”* (OHC 278) Savršenosti kršćanskog karaktera treba težiti još u ovom životu.

Svijest o toj obvezi objašnjava nastojanja kojima se Ellen White uvijek vraća na tu temu. Ta potreba da se dostigne posvećenje cijelog bića, čak do savršenosti, postala je istina koja se nalazi na svakoj stranici njezinih spisa. U komentaru Druge poslanice apostola Petra ona naročito naglašava apostolovu namjeru da nam otkrije “Božji plan koji se odnosi na razvitak kršćanskog karaktera”. (CP 473)

Bog poziva svoju djecu na slavu i vrlinu. Njegova milost očituje se u životu svih onih koji su doista u zajednici s Njim. Budući da *su postali sudionici nebeskog dara*, oni teže k savršenosti jer su vjerom pod zaštitom Božje sile. Bogu je slavno dodjeljivati svoju silu i moć svojoj djeci jer ih želi vidjeti kako su dosegli najviše vrhove duhovnog života. Kad se *“oni vjerom dohvate Kristove moći*, kad se uvjere da su *Njegova obećanja nepogrešiva i kad žele da se ona ispune nad njima, kad ustrajno traže pomoć Svetog Duha*, tada postaju savršeni u njemu”. (CP 474)

Stvar je tako sigurna “da nitko ne bi trebao doživjeti neuspjeh u svojoj želji da dostigne, u svojoj sferi, savršenost kršćanskog karaktera, jer kroz Spasiteljevu žrtvu sve što pridonosi životu i pobožnosti dano je na raspolaganje Božjem djetetu. U svojoj ljudskoj prirodi Isus nam je dokazao da, u uskoj suradnji s Bogom, *čovjek može još u ovom životu doseći savršenost karaktera*. Mi, dakle, imamo sigurnost da također možemo postići potpunu pobjedu”. (CP 475)

“Divna mogućnost da postanemo kao Krist, poslušnošću svim zapovijedima, dana je svakom vjerniku...” (CP 475) Sotona je tvrdio da se čovjek nalazio u apsolutnoj nemoći

da drži Božje zapovijedi: to je doista točno budući da ih mi svojom snagom ne možemo držati. Ali Krist je dokazao svojom savršenom poslušnošću Zakonu, u tijelu sličnom našem, da *u zajednici ljudskog i božanskog* čovjeku *postaje moguće poslušati sva božanska načela*. Svima koji su Ga prihvatili, svima koji vjeruju u Njegovo ime ta zajednica je dala moć da postanu Božja djeca. Ta moć se ne nalazi u ljudskim orudima. To je Božja moć. Onaj koji prima Krista, prima s Njim i moć da živi Kristovim životom.” (PS 273)

Uostalom, “Bog može zahtijevati od svoje djece savršenost. Njegov Zakon je izraz Njegovog karaktera i On je mjerilo svakog karaktera. To bezgranično mjerilo je svakom otkriveno tako da svaki nesporazum bude uklonjen o prirodi podanika koje će Gospodin primiti u svoje kraljevstvo. Kristov život na Zemlji bio je savršen prikaz Božjeg Zakona. Prema tome, čim oni koji se nazivaju Kristovim imenom budu nalik na Njega, odnosno na Njegov karakter, oni će također držati Njegove zapovijedi.” (PS 273)

“Zato, braćo, to ozbiljnije nastojte da u vlastitu korist učvrstite svoj poziv i izbor! Radeći tako, sigurno nećete nigda pasti. Tako će vam se, naime, pružiti sve što je potrebno za ulazak u vječno kraljevstvo našega Gospodina, Spasitelja Isusa Krista!’ (2. Petrova 1,10.11) Kakvog li divnog obećanja! Kakve li slavne mogućnosti za kršćanina koji napreduje vjerom k vrhovima savršenosti!” (CP 476,477)

Savršenost živih u trenutku Kristovog dolaska

Napokon, postoji drugi razlog zbog kojeg Ellen White poklanja toliku pozornost problemu savršenosti karaktera. Za kršćane posljednjeg naraštaja, za one koji će se zateći živi prilikom Kristovog dolaska, savršenstvo karaktera još je važnije. “Enohov život i karakter bili su tako sveti da je bio uzet na Nebo a da nije okusio smrt, te predstavljaju ono što život i karakter svih nas trebaju biti ako želimo,

kao Henok, doživjeti preobrazbu kad Isus bude dolazio.” (OHC, 278)

Doista, u svojim *Ranim spisima* Ellen White svečano izjavljuje: “Vidjela sam da *nitko nije mogao imati udjela* u osvježenju ako *ranije nije odnio pobjedu nad svakom manom*: nad ohološću, sebičnošću, ljubavi prema svijetu, nad svakom riječju ili lošim djelom”. (Isto, 71) Takva *promjena* odmah se zapaža “*u karakteru, navikama i brigama*”, jer se *karakter otkriva ne po dobrim ili lošim postupcima* s vremena na vrijeme, “*već sklonostima koje se pokazuju uobičajenim riječima i postupcima*”. (VJ 50) Dakle, “jedna jedina nastranost u karakteru, jedna jedina loša želja s kojom se čovjek veže može poništiti moć Evandjelja.” (VJ 29) Nužno je, dakle, postići potpunu pobjedu nad manama.

Bog će poslati “pozni dažd”, prije svršetka svojeg djela na Zemlji i u srcu ljudi, koji će dovršiti sazrijevanje zrna za žetvu. Ta dodatna milost koju će Bog dati svojoj djeci posljednjeg naraštaja dovršit će oblikovanje karaktera onih koji su uzeli k srcu da se pripreme za dan Gospodnjeg dolaska. “Silom Svetog Duha moralno Božje obličje mora biti savršeno utkano u karakter. Mi se moramo potpuno preobraziti u Kristovo obličje. Pozni dažd, koji treba dovršiti žetvu, predstavlja duhovnu milost koja priprema Crkvu za dolazak Sina čovječjeg.” (TM 506)

“Sada je vrijeme priprave. Božji pečat neće primiti na čelo nijedan nečist čovjek, nijedna nečista žena. *Neće ga primiti oni koji su pohlepni, niti oni koji imaju lažni jezik i varljivo srce*. Svi koji žele primiti Božji pečat moraju biti bez mrlje grijeha pred Bogom, *jer su to kandidati za Nebo*.” I “kad zapovijed izide i kad se pečat utisne, njihov karakter će ostati čist i bez mane zauvijek”. (5T 216, vidi *Odabrana svjedočanstva* 469)

U obvezi koju imamo, dakle u dostignuću kršćanskog ideala, možemo si postaviti ova pitanja: “Borimo li se iz sve snage da dostignemo rast ljudi i žena u Isusu Kristu? Tražimo li puninu Gospodnju, težeći bez zastoja cilju koji je

postavljen pred nas, a to je savršenost karaktera? Kad oni koji čine Božji narod budu dosegli cilj, bit će zapečaćeni na čelu. Puni Svetog Duha bit će savršeni u Isusu Kristu, a andeo će objaviti da je sve završeno.” (6BC 1118)

U *Velikoj borbi* nalazimo još jasnije izjave: “Oni koji budu živjeli na Zemlji u vrijeme kad Isusova služba posredovanja bude završena u nebeskom svetištu, morat će opstati bez Posrednika pred Bogom. Njihova odjeća morat će biti neokaljana, a njihov karakter očišćen od svake mrlje škropljenjem krvlju. Milošću Božjom i svojim ustrajnim trudom oni će morati biti pobjednici u svom ratu protiv zla. Za vrijeme suda na Nebu, za vrijeme kad se grijesi vjernika koji se kaju brišu iz nebeskih knjiga, potrebno je da na Zemlji Božji narod ostavi svoje grijeh... Kad se to djelo završi, Kristovi učenici će biti gotovi za Njegov dolazak.” (TS 461)

Zapravo, *“kad Isus bude došao, to neće biti da nas očisti od grijeha, da nas oslobodi od mana našeg karaktera, niti da nas iscijeli od slabosti našeg temperamenta... to djelo se mora izvršiti prije tog vremena.* Kad Gospodin bude došao, oni koji su sveti bit će još svetiji. Oni koji su sačuvali svoje tijelo i svoj duh u svetosti primit će konačni pečat besmrtnosti... Nikakvo djelo neće se tada vršiti da bi se uklonile njihove mane te da bi onda primili božanski karakter. Onaj koji čisti neće ponovno nastavljati svoje djelo čišćenja da bi im oduzeo njihove grijeha i pokvarenost. Sve ovo treba biti izvršeno u vremenu kajanja. *Sada je vrijeme da se to djelo izvrši među nama”.* (2T 355)

“Božanski karakter treba se steći na Zemlji ili se nikad neće steći” (2T 267), jer “smrt je raspadanje tijela, ona ne donosi nikakve promjene u karakteru. Ni Kristov dolazak neće promijeniti naše karaktere, on će ih samo utvrditi zauvijek, bez mogućnosti za naknadne promjene”. (5T 466) “Ako, dakle, želite biti sveti na Nebu, to morate biti najprije na Zemlji. *Karakterne crte koje sada rado gajite neće biti*

promijenjene smrću ili uskrснуćem. Vi ćete izići iz groba s istim sklonostima koje ste očitovali u svom domu ili društvu. Isus neće mijenjati karakter prilikom svog dolaska. Djelo te preobrazbe treba izvršiti sada. Naš svakodnevni život određuje našu budućnost.” (AH 16, RH, 4. 8. 1888.)

“Sada, dok naš Poglavar svećenički vrši pomirenje za nas, mi trebamo nastojati biti savršeni u Kristu... Sotona nalazi u ljudskim srcima neko mjesto koje može iskoristiti kao svoje uporište. Poneka griješna naklonost se gaji, u kojoj njegove kušnje pokazuju svoju silu. Ali Krist je rekao o sebi: ‘Jer ide knez ovoga svijeta, i u meni nema ništa njegovog.’ (Ivan 14,30) Sotona nije mogao naći u Božjem Sinu ništa što bi mu omogućilo da zadobi pobjedu nad njim. Isus je držao zapovijedi svog Oca, i u Njemu nije bilo grijeha kojim bi se Sotona mogao poslužiti u svoju korist. To je stanje u kojem se moraju naći svi oni koji se žele održati u vrijeme velike nevolje.” (TS 675, VB 506)

Tko može sve to sprovesti?

Mogli bismo nastaviti s nabrojanjem navoda koji nas pozivaju “da činimo stalni napredak i težimo za savršetnošću karaktera”. (8T 64) Ellen White ne prestaje predočavati kršćanski život kao “stalni hod naprijed”, čiji bi cilj bio ništa manje nego savršeni kršćanski karakter po Kristovu obličju. (8T 86) Kršćani nisu uvijek razumjeli ovu istinu, ali je važno da oni iz posljednjeg naraštaja to ne zaborave. Onima koji će imati prednost živjeti u posljednjim trenucima povijesti svijeta i neće okusiti smrt bit će postavljen apsolutni zahtjev: da imaju savršeni karakter i život savršeno posvećen. “Bog se ne da rugati. Svetost će vas jedino pripremiti za Nebo. Samo iskustvo iskrene pobožnosti može vam dati plemeniti i čisti karakter, te vam dopustiti prebivati u nazočnosti Boga koji obitava u nepristupačnoj svjetlosti.” (2T 267) “Blago onima koji su čista srca, jer će Boga gledati.” (Matej 5,8)

Ovako visoki ideal, takvi izričiti zahtjevi stvaraju malu vrtoglavicu. Tko može sve to sprovesti? Tko smatra sebe sposobnim za to? Ako se zaustavimo samo pred tim objavljenim kršćanskim idealom, neće mnogo nedostajati da se najveći broj nas obeshrabri! Upravo se to i događa kad se istodobno ne naglasi još jača, divna Gospodnja milost! Da se ne bismo zavaravali, "mi u sebi nemamo apsolutno ništa čime bismo se mogli pohvaliti. Mi nemamo nikakvog povoda da se ponosimo. Isusova pravednost je ona koja nam je uračunata i ona koju Njegov Duh stvara u nama i s nama, a na kojoj počivaju sve naše nade." (VJ 54)

Ako trebamo biti obučeni u savršenost Kristovog karaktera da bismo se mogli pojaviti pred Bogom, nužno je da nas sâm Krist obuče u svoj karakter, svoju pravdu i svoju savršenost. Samo On može usavršiti djelo koje je poduzeo u našem srcu. Ako doista želimo, "Onaj koji je počeo dobro djelo među nama, On će ga i dovršiti do dana Isusa Krista". (Filipijanima 1,6)

Deseto poglavlje

SAVRŠENOST KARAKTERA MOGUĆA JE SAMO U KRISTU

Prečesto nam se govorilo o savršenosti karaktera i o potrebi da to postignemo još u ovom životu, prije svršetka vremena milosti, i to kao o djelu koje trebamo sretno završiti. Svakako, trebamo raditi na svojem spasenju “sa strahom i drhtanjem”, kako piše apostol Pavao, ali ne smijemo nikad zaboraviti da je “Bog Onaj koji proizvodi u vama i htijenje i djelovanje da Mu se možete svidjeti”. (Filipljanima 2,12.13) “Da, milošću ste spašeni, po vjeri. To ne dolazi od vas; to je dar Božji.” (Efežanima 2,8)

Tu temeljnu istinu Ellen White je učila više nego itko drugi. Međutim, neki bi navodi, izvan svojeg konteksta, mogli dati dojam da je propovijedala spasenje djelima te, što bi bilo neusporedivo gore, da je neke osobe dovela do obeshrabrenja pred nemogućnošću da se ostvari kršćanski ideal, a neke do odvratnog ponosa o osobnoj pravednosti. Zapravo, nema nijednog navoda o savršenosti karaktera a da istodobno nije ukazano na Isusa Krista kao jedinu pomoć da je dostignemo. Pomno čitanje navedenih tekstova dovoljno je da to i dokaže, ali neka nam bude dopušteno na njih skrenuti pozornost.

Promatranje Isusovog karaktera

“Bez Njega nema prave savršenosti karaktera.” (VJ 18) Već samim promatranjem Kristovog karaktera vrši se željena preobrazba našeg karaktera. “Kao što se cvijet okreće prema suncu da bi mu blistave zrake mogle pomoći u usavršavanju ljepote i simetrije, tako se i mi moramo okrenuti Suncu pravednosti da bi nas nebeska svjetlost mogla obasjati, da bi se naš karakter mogao razvijati po Kristovom uzoru.” (VJ 58) Ako se ugledamo na Njega, “ljupkost Kristova karaktera vidjet će se i kod Njegovih sljedbenika”. (VJ 51)

Prvi korak k savršenosti je, dakle, *prvi korak prema Kristu*. “I tako, ne trebate gledati na sebe, ne trebate se baviti sobom, *već gledajte na Krista!* Neka se vaše misli bave Njegovom ljubavlju, ljepotom i savrшеноšću Njegova karaktera. Krist u svojoj čistoći i svetosti, Krist u svom samoodricanju, Krist u svom poniženju, Krist u svojoj neusporedivoj ljubavi – to je tema o kojoj treba razmišljati vaša duša. *Voleći Njega, oponašajući Njega, potpuno se oslanjajući na Njega, vi ćete se preobraziti i postati sličnu Njemu.*” (VJ 60)

To je apsolutni uvjet. “Trebali bismo se baviti karakterom našeg dragog Otkupitelja i Posrednika! Dok budemo razmišljali o Spasiteljevoj savršenosti, mi ćemo poželjeti da se potpuno preobrazimo, da se u nama obnovi Njegov bezgrešni lik. Naša će duša biti gladna i žedna da postane slična Onome koga obožava...” (VJ 74) Štoviše, tijekom svojeg preobraćenja “Kristovom milošću”, “duša će se diviti sve više Njegovom božanskom karakteru”. (VJ 55) “Kršćanin koji promatra, kao u zrcalu, Gospodnju slavu, preobražava se iz slave u slavu, dok ne bude ličio na Onog kojeg obožava.” (CP 498)

Na taj način, nekom vrstom miješanja, Kristov karakter oblikuje se u nama. Preobrazba, slična onoj koja se mogla vidjeti u životu apostola Ivana, postaje moguća svakome od nas. “Njegov gnjevljiv, častoljubiv temperament došao je

pod utjecaj Kristove sile koja preobražava. Preporučajući utjecaj Svetog Duha obnovio je njegovo srce. Sila Kristove ljubavi preobrazila je njegov karakter. *To je sigurna posljedica sjedinjenja s Isusom.* Kada Krist stanuje u srcu, cijela se priroda mijenja.” (VJ 62)

“Svatko može imati istaknute mane svog karaktera, ali ako postane pravi Gospodnji učenik, božanska milost preobražava čovjeka i posvećuje ga.” (CP 498) “*Vjerom u Krista* svaka praznina u karakteru može biti popunjena, svaka mrlja očišćena, svaka mana ispravljena i svaki talent razvijen.” (ED 241,242) *Ljubav prema Bogu* je silna, “ona mijenja karakter, upravlja pobudama, vlada strastima, suzbija neprijateljstvo, oplemenjuje osjećaje”. (VJ 51) “I tada, kada Krist radi u vama, vi ćete pokazati isti Duh i činiti ista djela, djela pravednosti, poslušnosti.” (VJ 54)

“*Vjerom* se svaka nesavršenost karaktera mijenja, svaka nečistoća čisti, svaka pogreška ispravlja, svako savršenstvo razvija.” (CP 503) “Da biste mogli živjeti svetim životom, *vi ovisite o Kristu kao što loza ovisi o čokotu* roditelju da bi rasla i donosila rod... *Samo zajednica s Njime*, iz dana u dan, iz časa u čas, *samo nastavanje u Njemu*, čini da rastemo u milosti. On nije samo Začetnik, već i Svršitelj naše vjere.” (VJ 58,59) “Život koji ste primili od mene može se sačuvati samo stalnom zajednicom... Kao što loza stalno crpi sok sa životodavnog čokota, tako se i *mi moramo čvrsto držati Isusa* i vjerom primiti od Njega silu i savršenstvo Njegovog karaktera. (JC 680,681 – *Čežnja vjekova*, 581,582)

Nitko se, dakle, ne bi trebao zavaravati u svojem trudu da dosegne savršenost karaktera. Nema svetosti izvan Krista. Bez pomoći Svetog Duha nikakva preobrazba nije moguća. Nema ničega u nama na što možemo računati, pa ni nakon prvih pobjeda. Samo neprekidna zajednica i stalna ovisnost o Bogu, kroz Krista i vjeru, može nam omogućiti da se prestano održavamo i napredujemo k novim vrhovima.

“Onaj koji pokušava postati svet svojim djelima, držanjem Zakona, *pokušava nemoguće.*” (VJ 51)

Zahvaljujući Kristovoj pobjedi i stvarnoj suradnji s Bogom, svaki vjernik ima divnu mogućnost postati kao Krist držeći sve zapovijedi. Ali, sâm po sebi, čovjek je potpuno nemoćan dospjeti do tog stanja. Svetost do koje mora stići da bi dobio spasenje, kao što to govori Božja riječ, *rezultat je djela Božje milosti prema mjeri* po kojoj se podvrgava disciplini i zahtjevnim utjecajima Duha istine. *Poslušnost može biti savršena samo kroz Kristovu pravednost.* Kršćaninova uloga sastoji se u ustrajnosti da bi mogao pobijediti svoje sklonosti. Neprestano se mora moliti Gospodinu da iscijeli njegovu dušu zaraženu grijehom. *On sâm nema ni mudrosti ni snage koja bi mu pomogla da pobijedi.* Te vrline pripadaju Bogu koji ih dodjeljuje svima koji, skrušena i ponizna srca, mole za Njegovu pomoć.” (CP 475)

Savršeni, ali ne bez grijeha

“Između onih koji nastoje uzdići se do kršćanske savršenosti, neki počinju stavljati svoje povjerenje u ljudsku moć.” (CP 476) To je kušnja koja vreba sve one koji su jednom već stekli iskustvo s pobjedonosnom Gospodnjom moći. Nemoguće je reći u jednom trenutku svojeg života: “Potpuno sam uspio!” Nijedan apostol niti prorok nije se hvalio da je bio bez grijeha. Oni koji su živjeli blizu Boga, oni koji su bili spremni prije žrtvovati svoj život negoli učiniti neko nepravično djelo, oni koje je Bog počastio svojom svjetlošću i silom, priznavali su svoje krivnje. Nisu polagali povjerenje u tijelo niti isticali svoju osobnu pravednost, *već su se potpuno povjeravali Kristovoj pravdi.*

“Tako se treba vladati onaj koji gleda na Isusa. Što se više približavamo Njemu, to će nam više biti moguće razlikovati čistoću Njegovog karaktera i shvaćati odvratnu prirodu grijeha. Tako ćemo manje nego ikada biti raspoloženi

da sami sebe proslavljamo. Naša duša će stalno težiti za Bogom, a u dnu srca ćemo osjećati neprestanu potrebu ispovijedati svoje grijehе i poniziti se pred Gospodom. Ukoliko više budemo napredovali u kršćanskom životu, utoliko će naša potreba za kajanjem biti jača. *Mi ćemo shvatiti da ovisimo samo o Kristu* i usvojiti ćemo onu ispovijed apostola: "Ja, naime, znam da nikakvo dobro ne stanuje u meni, to jest u mom tijelu..." (Rimljanjima 7,18) "A ja sam daleko od toga da se ičim ponosim, osim križem Gospodina našega Isusa Krista, po kome je meni razapet svijet i ja svijetu." (Galaćanima 6,14)

"Stav apostola je onaj koji treba usvojiti svaki Kristov učenik koji trči da stekne besmrtnu krunu. Neka oni koji žele steći krasno zvanje svetosti zarone svoj pogled u zrcalo Božjeg Zakona. Kada budu ugledali Njegove zahtjeve, čiji je domet tako širok, i kad budu shvatili da On otkriva misli i pomisli srca, oni se neće više hvaliti svojom besprijeornošću." (CP 500,501)

"Onaj koji tvrdi da je bez grijehа time dokazuje da je daleko od svetosti. On nema pravoga pojma o Božjoj neizmjerljivoj čistoći i svetosti i o onome što trebaju postati oni koji žele biti u suglasnosti s njegovim karakterom; on nema pravoga pojma o čistoći i uzvišenoj nježnosti Isusovoj, a ni o zloći grijehа, i zato smatra samog sebe svetim. Što je dalje od Krista, što su netočniji njegovi pojmovi o karakteru i Božjim zahtjevima, to će u svojim očima izgledati pravedniji." (TS 514, *Velika borba*, 384)

"Svi koji su zaista posvećeni, steći će slično iskustvo [kao Daniel]. Što jasnije vide Kristovu veličinu, slavu i savršenost, to će bolje spoznati svoje slabosti i svoju nesavršenost. Neće biti nimalo raspoloženi tvrditi kako imaju karakter bez mane. Ono što im je ranije izgledalo pravedno i pristojno, otkrit će im se kao bezvrijedno i iskvareno u usporedbi s Kristovom čistoćom i slavom. Ljudi koji imaju mutne poglede o Kristu i koji govore: 'Ja sam bez grijehа, ja sam posvećen!' odvojeni su od Boga" (SL 50)

“U onima koji žive u sjenci križa Golgote nema samouzvišenja i hvalisavog tvrđenja da su bez grijeha. Oni su svjesni da je njihov grijeh prouzrokovao duševni strah koji je slomio srce Božjeg Sina; i ta pomisao ih vodi poniznosti. Oni koji žive u uskoj zajednici s Isusom najbolje poznaju slabosti i grijeha čovječanstva, a *njihova jedina nada* počiva na zaslugama raspetog i uskrslog Spasitelja.” (TS 512, *Velika borba*, 383)

Savršenost karaktera pravih Kristovih učenika neće biti, dakle, nikad takva savršenost koja je sama sebi dovoljna. Naprotiv, bit će savršenija ako više osjećaju potrebu da je učine ovisnom o savršenosti samog Krista, svojeg Spasitelja. “Što nas više svijest o vlastitoj nemoći bude gonila k Njemu i Božjoj riječi, to ćemo imati uzvišenija gledišta o Njegovom karakteru i potpunije odražavati Njegov lik.” (VJ 55)

To je jasno prikazano u stavu onih koji će živjeti u vrijeme nevolje. Iako su dostigli savršenost karaktera i zaštićeni su od svakog grijeha svemoćnom Božjom milošću, “kada gledaju u prošlost, njihova nada klone jer u cijelom svom životu mogu vidjeti malo dobra. Potpuno su svjesni svoje slabosti i nedostojnosti. Sotona se trudi uplašiti ih mislju da je njihov slučaj beznadan i da se mrlja njihove nečistoće ne može nikada oprati... Iako će Božji narod biti okružen neprijateljima koji će raditi o njegovoj propasti, ipak strah koji on podnosi nije strah od progonstva zbog istine; *on se boji da se nije pokajao za svaki grijeh i da zbog neke svoje pogreške* neće doživjeti ispunjenje Spasiteljevog obećanja da će ga sačuvati od iskušenja koje će doći na sav svijet... Oni muče svoje duše pred Bogom ukazujući na ranije pokajanje za mnoge svoje grijeha.” (TS 671, *Velika borba*, 503, 504)

“Dokle god Sotona vlada, moramo pobjeđivati svoje ‘ja’, nadvladavati svoje naklonosti, i nikad se ne zaustaviti, jer ne možemo reći ni u jednom trenutku da smo konačno dostigli cilj.” (1T 340) “Dokle god se ovo poniženo tijelo ne bude promijenilo i oblikovalo po obličju Njegovog slav-

nog tijela, ne možemo reći: 'Ja sam bez grijeha.'" (ST, 23. 3. 1888.) To znači ne samo da će se borba nastaviti do kraja sukoba, već da će dostići svoj vrhunac u vrijeme nevolje.

Ipak, kao što nije odbacio Jakova na potoku Jaboku, "Bog neće odbaciti one koji su bili zavedeni, kušani i uvučeni u grijeh, a vratili se k njemu s istinskim kajanjem... Božja ljubav za Njegovu djecu u dane njihovog najtežeg iskupljenja tako je jaka i tako nježna kao u njihovim naj-sunčanijim danima, ali je potrebno da prođu kroz kušnje, potrebno je da njihova naklonost svijetu usahne i da oni savršeno odsjajuju Kristovo obličje." (TS 873)

Obučeni u Kristovu pravednost

Prema tome, bilo da je riječ o uračunatoj ili dodijeljenoj pravednosti, ona je uvijek i dalje Kristova pravednost. "Ako se predate Njemu i prihvatite Ga kao svojeg Spasitelja, bit ćete tada, bez obzira na svu grešnost svog prijašnjeg života, radi Krista proglašeni pravednima. Kristov karakter stat će na mjesto vašeg karaktera i bit ćete prihvaćeni pred Bogom kao da niste nikada ni grijeshili." (VJ 53)

To vrijedi i kad nam je kroz posvećenje dano da se obučemo u karakter koji sve više nalikuje Isusovom. "To je Kristova pravednost, Njegov besprijekorni karakter koji je prenesen vjerom na sve one koji Ga primaju kao osobnog Spasitelja. Svadbena ruho, za koje je rečeno da ga trebamo obući, predstavlja čisti karakter, bez mrlje, pravih Kristovih učenika." (PS 270)

"Satkano na nebu, ovo ruho nema nijednog konca ljudske mudrosti. U svojoj ljudskoj prirodi Krist je oblikovao doista savršeni karakter kojeg nam želi rado prenijeti." To postaje moguće kad se 'srce onog koji se predaje Kristu sjedinjuje s Njegovim srcem, kad se njegova volja poistovjeti s Njegovom i njegov duh s Njegovim, a njegove misli se povezuju s Njegovom voljom, jednom riječju kad on živi

Njegovim životom, što jednostavno znači biti obučen u Njegovu pravednost.” (PS 271)

Gospodin želi da ne budemo samo pokajnički grješnici. On se pobrinuo za sve naše potrebe kako bismo postali također posvećeni, sveti ljudi, koji već u ovom životu u svojem poniženom tijelu sudjeluju u savršenosti božanskog karaktera u Kristu. Već odsada trebamo učiti da “izaberemo kraljevsko ruho satkano na Nebu, a to je fino laneno platno, sjajno i čisto, koje će nositi svi otkupljeni sa Zemlje. *To ruho, koje predstavlja neokaljani karakter samog Krista*, ponudeno je badava svim ljudskim bićima, ali oni koji ga dobiju, nose ga već ovdje na Zemlji!” (ED 254)

“Obučeni u *slavno ruho Kristove pravednosti*, oni će imati svoje obilježeno mjesto na kraljevoj gozbi i pravo da se pridruže mnoštvu otkupljenih koji su bili ubijeljeni u krvi Janjetovoj.” (PS 273) “Samo u ruhu koje nam je Gospod pripremio možemo biti prihvaćeni u Božjim očima. *Ovu odjeću, ovo ruho božanske pravednosti, Krist će dati svakoj duši koja vjeruje i kaje se.*” (PS 271)

Nikad nije suvišno reći, stoga ponavljamo: “Mi nemamo u sebi ničega čime bismo se mogli hvaliti. Nemamo nikakvog razloga da sebe uzdižemo. Jedini temelj naše nade je Kristova pravednost koja nam je dana, i ono što Njegov Duh čini u nama i preko nas.” (VJ 54)

Ako se stalno trudimo slijediti Isusa, blagoslovljeno obećanje da ćemo stajati pred Božjim prijestoljem “bez ljage, bez bore, bez ičega tomu slična...” (Efežanima 5,27) vrijedi i za nas, dovršene u Kristu, obučene u Njegovu pravednost i Njegovu savršenost.

Kratice navođenih spisa Ellen G. White

- BC – S. D. A. *Bible Commentary*, Review and Herald Publishing Association, Washington, D. C., 1953–1957.
- CG – *Child Guidance*, Southern Publishing Association, Nashville, 1954.
- CP – *Conquérants Pacifiques*, Editions S. D. T., Dammarie les Lys, France, 1980.
- CT – *Counsels to Parents, Teachers and Students*, Pacific Press Publishing Assn., Mountain View, California, 1913.
- ED – *Education*, Editions S. D. T., Dammarie les Lys, France, 1954. (Odgoj, Preporod, 1981.)
- FC – *Le Foyer Chrétien*, Editions S. D. T., Dammarie les Lys, France, 1978.
- GW – *Gospel Workers, Instruction for the Minister and the Missionary*, Battle Creek, Michigan; Review and Herald, 1982.
- JC – *Jésus Christ*, Editions S. D. T., Dammarie les Lys, France, 1975. (Čežnja vjekova, Znaci vremena, Zagreb, 1987.)
- MC – *Messages Choisis*, Editions Le monde Francais, Pacific Press Publishing Association, Mountain View, California, vol. I. 1969.; vol II. 1971.
- MJ – *Messages à la Jeunesse*, Editions S. D. T., Dammarie les Lys, France, 1941.
- MG – *Ministère de la Guérison*, Pacific Press Publishing Association, Mountain View, California, 1977.
- OHC – *Our High Calling*, Review and Herald Publishing Association, Washington D. C. 1961.

- PE – Premier Ecrits, Publications Inter-Américaines, Pacific Press Publishing Association, Mountain View, California, 1962.
- PP – Patriarches et Prophètes, Editions S. D. T., Dammarie les Lys, France, 1967.
- PS – Les Paraboles de notre Seigneur Jésus-Christ, Editions S. D. T., Dammarie les Lys, France, 1977.
- RH – Review and Herald, Review and Herald Publishing Association, Washington D. C.
- SL – The Sanctified Life, Review and Herald Publishing Association, Washington D. C. 1937.
- ST – Signs of the Times, Pacific Press Publishing Association, Mountain View, California
- T – Testimonies for the Church, Pacific Press Publishing Association, California, 1948.
- TM – Testimonies to Ministers, Pacific Press Publishing Association, Mountain View, California, 1962.
- TS – La Tragédie des Siècles, Editions S. D. T., Dammarie les Lys, 1972. (Velika Borba, Znaci vremena, Zagreb, 1997.)
- TT – Témoignages pour l'Eglise, Editions S. D. T. Dammarie les Lys, France, vol. I. 1955.; vol. II. 1953.; vol. III. 1956.
- VJ – Vers Jésus, Editions S. D. T., Dammarie les Lys, France, 1975. (Koraci prema Kristu, 26. izdanje, Znaci vremena, Zagreb, 1993.)

Bilješka o piscu

Jean Zurcher doktorirao je filozofiju na sveučilištu u Genevi u Švicarskoj i profesor je teologije. Njegovu doktorsku disertaciju "Čovjek, njegova priroda i smisao njegova postojanja" tiskala je nakladnička kuća *Delachaux et Niestle* 1953. godine kao dio niza svoje Teološke knjižnice.

Tijekom svojega rada primio je više odličja: 1945. godine nagradu *Jean-Louis Claparede* za esej "Odgoj za mir", te 1954. godine odličje *Humbert* za znanstveni rad "Filozofija Louisa Lavella". Sveučiliste Andrews u Michiganu, Sjedinjene Američke Države, mu je 1979. godine za studiju "Spoznaja čovjeka" dodijelilo medalju *John Nevin Andrews*.

Rođen u Cerlieru u Švicarskoj 1918. godine, dr. Zurcher ima dugogodišnje pedagoško iskustvo. Na Madagaskaru je djelovao kao misionar, a u SAD-u i Francuskoj kao sveučilišni profesor. Danas živi kao umirovljenik u Švicarskoj, te posvećuje svoje vrijeme istraživanju članaka i literarnih djela u kojima je središnja osoba Isus Krist.

Knjiga KRŠĆANSKA SAVRŠENOST ne sadrži poziv da "postanemo anđeli" u apsolutnom smislu, što bi se moglo pomisliti po naslovu i samoj riječi "savršenost". To bi svakako bilo nerazumno, kao što veli Pascal. Za onog koji poznaje biblijsku misao kršćanska savršenost je prije svega poziv da živimo Kristovim životom u punoj smjernosti, u ljubavi prema Bogu i bližnjem. To je odgovor na Isusov poziv: "Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski."

Savršenost je čovjekova povlastica u pravom smislu riječi. Ona je obilježje njegove nadmoći nad svim živim bićima. Uostalom, na svakom području djelatnosti svatko, sasvim normalno, teži da nadide samog sebe kako bi dostigao ono što smatra savršenim u svom poslu. Zašto ne bi bilo isto i u duhovnom življenju svakog čovjeka? Autor KRŠĆANSKE SAVRŠENOSTI je, na temelju nauka Svetog pisma, želio istaknuti upravo to.

KAZALO

Predgovor	7
-----------------	---

Prvi dio:

KRŠĆANSKA SAVRŠENOST PO UČENJU BIBLIJE

<i>Poglavlje I. POZIV K SAVRŠENOSTI</i>	11
---	----

Savršenost – urođena potreba – Biblijski smisao riječi “savršen”

<i>Poglavlje II. BOŽJA SAVRŠENOST</i>	16
---	----

“Djelo Mu je savršeno” – “Savršeni su puti Gospodnji” – “Savršen je Zakon Jahvin” – “To su znanja savršenog” – Zaključak

<i>Poglavlje III. ČOVJEKOVA SAVRŠENOST</i>	21
--	----

Savršeni hod Noin – Abrahamova savršena vjera – Savršeno Jobovo svjedočanstvo – Davidovo savršeno srce – Savršeni život kralja Ase – Zaključak

<i>Poglavlje IV. ISUSOV POZIV K SAVRŠENOSTI</i>	30
---	----

“Budite savršeni” – “Ako želiš biti savršen...” – Zaključak

<i>Poglavlje V. SAVRŠENOST PO APOSTOLU PAVLU</i>	38
--	----

Savršeni ili novorođeni čovjek – Savršeni ili posvećeni čovjek – Savršenost ili nada slave – Zaključak

Poglavlje VI. SAVRŠENOST PO APOSTOLU IVANU 47

Važna razlika – Znači li savršenost život bez grijeha?

– Grijeh koji ne vodi k smrti – Savršenost u ljubavi

– Zaključak

*Poglavlje VII. BOŽANSKA SREDSTVA U SLUŽBI
SAVRŠENOSTI 54*

Svjedočanstvo Svetog pisma – Odgajateljska uloga

Zakona – Djelo Svetog Duha

Drugi dio:

SAVRŠENOST KRŠĆANSKOG KARAKTERA

Komentar Ellen G. White

*Poglavlje VIII. ELLEN G. WHITE I KRŠĆANSKA
SAVRŠENOST 65*

Djelo u čijem je središtu Isus Krist – Sasvim

ovisna savršenost – Savršenost kršćanskog karaktera

– Djelo je to Božje milosti

*Poglavlje IX. USAVRŠIVOST – ČOVJEKOVA
PREDNOST 72*

Mogućnost bezgraničnog razvitka – Savršenost

karaktera – cilj života – Savršenost živih u trenutku

Kristovog dolaska – Tko može sve to sprovesti?

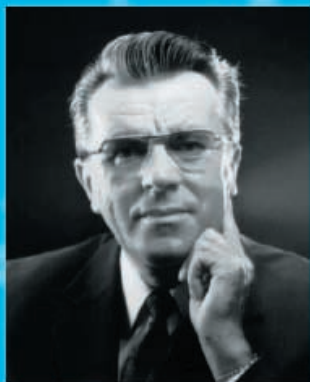
*Poglavlje X. SAVRŠENOST KARAKTERA
MOGUĆA JE SAMO U KRISTU 83*

Promatranje Isusovog karaktera – Savršeni, ali ne

bez grijeha – Obučeni u Kristovu pravednost

Kratice navodenih spisa Ellen G. White 91

Bilješka o piscu 93

Dr. Jean Zurcher rođen je u Cerlieru u Švicarskoj 1918. godine. Diplomirao je teologiju u Francuskoj i doktorirao filozofiju na Sveučilištu u Genevi u Švicarskoj. Djelovao je kao misionar na Madagaskaru te sveučilišni profesor u SAD-u i Francuskoj. Danas živi kao umirovljen pastor u Švicarskoj, istražujući članke i literarna djela u kojima je središnja osoba Isus Krist.

ISBN 953-6409-05-4

9 789536 409051

Rafael. Poldorstvo mudraca, Vatikanska pismonitela

